

Z A P I S N I K

četrtega rednega zasedanja Mestnega ljudskega odbora Glavnega mesta Ljubljane, ki je bilo v ponedeljek 6. decembra 1948. od 8. do 15. ure v sejni dvorani Mestnega ljudskega odbora, Mestni trg št.1.

Tov. predsednik Maležič otvori četrto redno zasedanje Mestnega ljudskega odbora ter pozove ljudski odbor, da izvoli iz svoje srede delovno predsedstvo.

Na predlog tov. Flegarja Avgusta Mestni ljudski odbor soglasno izvoli v

d e l o v n o p r e d s e d a s t v o

kot predsednika: B o l e Dušana
kot člane: J a n č i g a j Mirka
B o h Jožeta
B e š t e r Maro
Š i n d i č Zlata
P a n g e r š i č Franca
P r e š e r n Mirka.

Delovno predsedstvo prevzame vodstvo zasedanja.

Delovni predsednik predlaga, da izvoli ljudski odbor iz svoje srede zapisnikarja in dva overovatelja zapisnika.

Na predlog tov. Milavec Zore je soglasno izvoljen za zapisnikarja tov.

J e z e v š e k Leopold

za overovatelja zapisnika pa tov.

B e ž e l arh. Miko
K u š l a n Marička.

Na predlog tov. Majcen Staneta so soglasno izvoljeni v verifikacijski odbor tov.

P r e z e l j ing. Marjan
L u š t o k Miroslav
M a t o h Ivan.

Predsednik verifikacijskega odbora poda naslednje poročilo: Mestni ljudski odbor šteje 120 ljudskih odbornikov, vsi so bili pravilno vabljeni, kar je izkazano iz povratnic. Navzočih je 89 ljudskih odbornikov, odsotnih 31 ljudskih odbornikov. Sklepčnost je torej podana.

Po poročilih so ljudski odborniki Boruta Ančka, Kreačič Ivan, Ožbolt Tonček, Miklovič Zvone, bolni.

Službeno odsotni so: Višnar Slavko, Luc Danilo, ar. Ravnikar Božena, Maček Leopold, Drnovšek Viktor, Skitek Ermin, Zajc Franc in Kozak Juš.

Na dopustu izven Ljubljane je Zdešar Henrik.

Na tečaju se nahaja Dovč Stanko.

V preiskovalnem zaporu je Tuma brane.

Svoj izostanek so opravičili: Maček Leopold, Miklovič Zvone, Skitek Ermin, Kozak Juš, ostali ljudski odborniki se niso opravičili.

Predlagam, da se vsen imenovanim ljudskim odbornikom izglasuje opravičeno odsotnost, ker so pri vseh podani opravičljivi razlogi. Soglasno sprejeto.

Niso se opravičili, niti ni znan vzrok odsotnosti naslednjih ljudskih odborov: Kimovec Franc, Kumar Andrej, Modic dr. Heli, Hostar Ignac, Nedog Janez, Škerlavaj Milač, Tavčar dr. Igor, Tiran Jože, Vrhovnik Stane, Važek Anton in Eržen Janez.

Predlagam, da se na prihodnjem zasedanju sklepa o tem, ali se bodo smatrali za opravičeno ali neopravičeno odsotne z ozirom na njihova nekadna opravičila.

Iz Ljubljane so bili premeščeni: Stepar Viktor, Golob Ludvik, Čubrilo Rudolf, Krenžar Stane, Hegler Jože in Smole Janke.

Navedeni ljudski odborniki so po zakonu izgubili mandat in bo o tem podal poročilo predsednik mandatne komisije.

Delovni predsednik pozove mandatno komisijo, da z ozirom na to, ker so bili nekateri tovariši premeščeni iz Ljubljane, stavi predlog, da se verificirajo mandati njih namestnikov.

Tov. Pogačar Biko poroča, da so bili po službeni potrebi premeščeni iz Ljubljane tov. Stepar Viktor, Golob Ludvik, Čubrilo Rudolf, Krenžar Stane, Smole Janke in Hegler Jože ter jim po čl. 49 splošnega zakona o ljudskih odborih mandat preneha. Njih namestniki so

T r o š t Franc,
L e t o n j a ing. Emilija,
M u š i č ing. Marjan,
V a n i č Ivan,
S e u n i g Marjan ter
V e s e l Franjo.

Mandatna komisija predlaga, da se verificira mandat vseh namestnikov, razen mandata V e s e l Franja, ker je bil med tem časom premeščen in bo potrebno v njegovi volivni enoti razpisati nadomestne volitve.

Predlog soglasno sprejet.

Delovni predsednik pozove navzoče tov. namestnike, in one ljudske odbornike, ki še niso prisegli, da položijo prisego.

Verificirani namestniki T r o š t Franc, ing. L e t o n j a Emilija, ing. M u š i č Marjan, S e u n i g Marjan, U k m a r Vinko in M i l a v e c Zora prisegajo nato pred delovnim predsednikom.

Podpredsednik tov. Sitar France predlaga, da se tov. dr. Heli Modic, ki je bil imenovan za ministra za pravosodje, razreši dolžnosti člana ~~Izvršilnega~~ ljudskega odbora, ker mu njegovo sedanje službeno mesto vsled preobremenitve ne dopušča, da bi se posvetil delu v Izvršilnem odboru Mestnega ljudskega odbora.

2. pro
povabil

Delovni predsednik da predlog na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Nadalje predlaga tov. podpredsednik Sitar France, da ljudski odbor izvoli v Izvršilni odbor še dva nova člana. Velika gradbena delavnost v zvezi z investicijami v prihodnjem letu narekuje čim boljše povezovanje s fronto in frontnimi akcijami in predlaga, da se izvoli v Izvršilni odbor tov.

J e l e n o Aloša,

z ozirom na povečano delo pri poverjeništvu za turizem in gostinstvo pa naj se izvoli za poverjenika - člana IO tov.

K o d r i č Toneta.

Predlog tov. podpredsednika Sitarja Franceta soglasno sprejet.

Delovni predsednik predlaga nato naslednji

3

d n e v n i r e d :

- 1.) Poročilo Izvršilnega odbora o delu in nalogah.
- 2.) Sprejem novih odlokov.

Dnevni red soglasno sprejet.

Ad 1.) Poročilo Izvršilnega odbora o delu in nalogah.

Tov. tajnik Kovačič Leo poda naslednje poročilo.

Tovariši in tovarišice ljudski odborniki! Od zadnjega zasedanja ljudskega odbora je preteklo komaj tri mesece in pol, pa vendar je ta kratka doba tako polna raznih važnih dogodkov, ki so v veliki meri vplivali na razvoj graditve naše nove družbe. Tem dogodkom, ki so logično nadaljevanje pravilne linije graditve socializma, ki jo izvaja KP preko množičnih organizacij in IO-ov v življenje, se imamo zahvaliti za mnoge uspehe, ki jih je dosegla Ljubljana pri izvrševanju nalog petletnega plana do pete obletnice drugega zasedanja AVNOJ-a. Ti uspehi pa nas ne bodo uspavali, marveč nam bodo v vzpodbudo, da bomo dosegali še boljše rezultate, da bomo ob analizi in kritičnem pregledu našega dosedanjega dela odpravili vse ovire in napake. Ob globoki analizi našega dela bomo našli poleg objektivnih težav tiste subjektivne slabosti in napake, ki imamo zanje vse pogoje, da jih odpravimo. Ob ugotavljanju uspehov našega dela, zlasti ob ugotavljanju vzrokov naših neuspehov, se postavlja pred nas vse, pred ljudske odbornike ena osnovnih nalog, da v sodelovanju z delavskimi množicami in njihovimi organizacijami odpravljamo vse slabosti, ki ovirajo naš napredek, da najdemo nove načine za delo, ki bodo zagotovili še mnogo hitrejši tempo naše graditve.

Za to kratko dobo po zadnjem zasedanju MLO-a so karakteristične zlasti tri stvari, ki na eni strani omogočajo boljše razumevanje našega dela in uspehov, na drugi strani pa dokazujejo popolno pravilnost linije, ki jo je postavilo naše višje partijsko in državno vodstvo za izvrševanje nalog v času graditve socializma.

Nahajamo se v dobi po V. Kongresu KPJ, ko so se začeli na široko izvajati sklepi tega Kongresa in naloge tega Kongresa, ki jih je postavil pred partijske člane in pred vse delovno ljudstvo. V. Kongres je postavil pred organe ljudske oblasti jasno linijo v borbi za postopno likvidacijo vseh ostankov kapitalizma, zlasti na vasi, kjer zahteva potiskanje teh ostankov predvsem politične in take administrativno-upravne ukrepe, ki z železno doslednostjo zasledujejo izvedbo diferenciacije med kmeti. Poleg tega pa so bile postavljene pred IO-e tiste naloge, katerih izvajanje naj vsestransko dvigajo življensko raven delovnega ljudstva, ki toliko prispeva k ustvarjanju socialistične države. Drugi kongres KIS in Mestna partijska konferenca, ki sta sledila V. Kongresu, sta konkretizirala sklepe tega kongresa z ozirom na prilike naše ožje domovine odnosno našega mesta. Opozoril bi ljudske odbornike zlasti na nalogo, ki jo postavlja Mestna partijska konferenca v delovni resoluciji, kjer pravi, da je treba "posvetiti posebno skrb dobri organizaciji zborov volivcev kot najboljšemu načinu sodelovanja množic z ljudsko oblastjo" in dalje: "organizirati široko sodelovanje ljudskih množic v kontroli našega državnega in gospodarskega aparata". Nadaljevanje predkongresnega tekmovalnega poleta delovnih množic, priprave ljudstva na II. kongres KPS in končno na naš praznik revolucije, ki jo ob enem obletnica rojstva ljudske oblasti ter izvajanje linije, ki jo je v tem času pred nas postavila Partija, to je prva značilnost, ki je dala svoj pečat dobi po zadnjem zasedanju MLO-a.

Druga značilnost se izraža v tem, da je IO dosledno smer- nican partijskega in državnega vodstva pristopil k ostrajšemu iz- vajanju diferenciacije tako v centru kot v tmečkih predelih mesta. Nove uredbe o odkupih, o odmerjanju davkov in druge, so bile IO-ja najboljše vodilo pri izvajanju nalog s smeri likvidacije odnosno potiskanja kapitalističnih elementov v industrijski in trgovski odnosno v poljedelski proizvodnji. Poleg tega je IO v duhu ofen- zive proti kapitalističnim in špekulantskim elementom zasnoval široko akcijo za preselitev neproduktivnih ljudi iz najboljših precelov mesta na periferijo ter vseliti v izpraznjena stanovanja družine, katerih člani največ doprinašajo v naši proizvodnji. Nadaljevanje in stopnjevanje takih in sličnih ukrepov je ena naj- važnejših nalog IO-a, ki bo na ta način izbil ostrino ofenzive, ki jo skuša organizirati proti ljudski državi kapitalistični raz- red, ko odnaja pri nas z zgodovinske arene.

Naj omenim še tretjo značilnost. Po dodatni nacionaliza- ciji in likvidaciji privatnih trgovin in gostiln je preteklo do- volj časa, da danes lahko z gotovostjo ugotavljamo popoln uspeh te akcije. Ne samo, da gospodarstvo mesta zaradi teh ukrepov ni trpelo, kakor no nam škodoželjno prerokovali bivši lastniki, mar- več se je okrepilo in porastlo s takšnim tempom, ki ga niti sami nismo predvidevali. To se izraža predvsem v zvišanju proizvodnje in v finančnem efektu, ki je visoko nad planom, kljub izpadu dohod- nine za ta podjetja. Ti uspehi so ponoven dokaz lažnivosti trditve, češ, da se spuščamo v avanture, da smo po objavi resolucije Inform- biroja podvzeli v naglici ukrepe, ki naj bi bili samo pesek v oči inš. Ti uspehi nam potrjujejo pravilnost naše splošne linije ter se bomo prav zato še tesneje strnili okoli našega vodstva, okoli KPJ s tovarišem Titom na čelu.

Po prevzemu nacionaliziranih podjetij je stal IO prvenstve- no pred nalogo, da ta podjetja organizacijsko utrdi in da zviša njih kapaciteto ter proizvodnjo. Postavljeni so bili novi upravniki, manjša podjetja so bila združena v večja odnosno priključena že preje obstoječim državnim podjetjem, začelo se je uvajati norme, postavljati proizvodni plani itd. V koliko smo uspeli pri tem de- lu najbolje potrjuje dolnja razpredelnice, ki poleg tega kaže, ka- ko so privatniki dušili proizvodnjo, ker za povečanje oz. polno izkoriščanje kapacitet niso imeli interesa iz strohu pred naciona- lizacijo, ki pa jih je kljub temu doletela.

Sedanje ime podjetja:	Prajšnje ime podjetja:	Proizvodnja 1.1947 v 1.000	Proizvodnja 1.1948 do 29.11.	Plan 1948.
"Torbica"	Okršlar	3.784	7.030	7.030
"Roleta"	Bernik	902	1.281	935
"Žika"		792	6.793	5.407
"Angora"	Anžur, Lazar, Rozman, Kos	7.626	11.395	21.840
Skupaj		13.104	26.499	35.212

Podjetje "Angora" je pod planom zaradi pomanjkanja volne, a je kljub temu njegova proizvodnja za 4 milijone višja kot je bila leta 1947 za vsa štiri podjetja iz katerih je nastalo.

Nas zanima, ali spolnjuje naše lokalno gospodarstvo svojo osnovno nalogo, t.j. da na eni strani dopolnjuje zvezno in repub- liško industrijo, na drugi strani pa da zadovoljuje široke potrebe prebivalstva. Gotovo lahko pritrdilno odgovorimo na to vprašanje, čeprav je še veliko pomanjkljivosti pri našem delu in bodo potreb- ni še mnogi napor, preden bo naše lokalno gospodarstvo v celoti zadostalo vsem potrebam mesta. Samo dejstvo, da so mnoga naša pod- jetja vključeni v republiški plan in da svoje plane dosegajo ter presegajo, da proizvajajo množino novih proizvodov, ki jih preje niso proizvajala, potrjuje pravilnost naše ugotovitve.

Splošni tekmovalni duh ob priliki mobilizacije vseh sil za izpolnitev plana do 29. novembra je zajel tudi delavske kolektive mestnih podjetij. 24 večjih podjetij je doseglo in, nekatera tudi preseгла plan do tega dne. Slabše uspehe so pokazala rajonska podjetja, čemur je vzrok deloma na samih rajonih, predvsem zaradi pomanjkanja sposobnega vodilnega kadra, deloma pa dejstvo, da je naš IO dajal ~~pre~~ premalo pomoči rajnom. Kljub temu je 54% lokalnih podjetij doseglo plan do 29. novembra in jih samo 12 ne bo doseglo plana do konca leta zaradi pomanjkanja surovin. Globalni plan po količini in vrednosti pa bo presežen.

Kot važna naloga se postavlja pred naš IO razširitev mreže malih obrtnih in uslužnostnih podjetij, za kar bo moral dati vso pomoč rajonskim in krajevnim ljudskim odborom, ki imajo predvsem nalogo, da ustanavljajo taka podjetja.

Danes imamo v Ljubljani 1772 privatnih obrtnikov, od katerih jih je 90% vključeno v obrtno-nabavno ~~in~~ prodajne zadruge. Poleg tega imamo organiziranih v obrtno-proizvajalnih zadrugah 535 produktivnih članov. Število privatnih obrtnikov se je znižalo od začetka leta do danes za 323, od katerih je bilo 63 nacionaliziranih, 231 pa je bila odvzeta v večini primerih zaradi špekulacije obrt. Čeprav to znižanje ne pomeni dejansko visoko število, ker je velik del teh podjetij prešlo v državni sektor, vendar sedanje stanje obrtniških delavnic v nobenem primeru ne more zadovoljiti naraščajočih potreb mesta. Predvsem velja to za razne servise, ki naj bi razbremenili našo ženo pri gospodinjiskem delu in ji omogočili, da se vključi v proizvodnjo.

Danes, ko gradimo socializem, za kateroga žrtvuje največ delovni človek, je naša prva skrb, da rešimo vsa vprašanja, s katerimi bomo omogočili našemu delavstvu čim boljše življenjske pogoje. Reševanje teh nalog zahteva sodelovanje najširših ljudskih množic in kontrolo od spodaj. Zaradi izredne važnosti teh problemov je potrebno, da jim posveča ljudski odbor kot celota posebno pozornost, če hočemo vsaj v mejah možnosti rešiti vprašanje preskrbe, družbene prehrane, stanovanjsko vprašanje itd., če hočemo odpraviti vse napake in slabosti, ki so po teh vprašanjih najbolj pereča, ker direktno zadevajo človeka. IO je vlagal velike napore za reševanje teh problemov in je gotovo, da je imel pri tem tudi uspehe. Ne moremo podcenjevati n.pr. dejstva, da smo uspeli obvladati skoraj vso trgovinsko in gostinsko mrežo bivših privatnih lastnikov, kljub pomanjkanju strokovnega kadra, ki bi tudi politično odgovarjal. Dovoz mleka, ki nam je povzročal vsako leto težave, smo letos dvignili na predvidenih 8 milijonov litrov do konca leta, dočim je bil dovoz prejšnja leta mnogo nižji. (1945 - 3,5 milj. litrov, 1946 - 5 milj. litrov, 1947 - 5.2 milj. litrov mleka). Preskrba z drvmi je do danes krita 86%-no, kljub temu, da je LRH znižala svoj plan dobave Ljubljani za 40% in nam dolguje še 50.000 m³ drv. Planš odkupa so bili izvršeni za ~~iz~~ žito 125%, za živino 97%, za krompir 100%, čeprav je bila plan odkupa krompirja letos izredno visoko postavljen. Ob priliki akcije za odkup prašičev, kjer je šlo predvsem za to, da se odvzamejo prašiči bogatim kmetom, ki so z njimi špekulirali, smo presegli plan. Na področju družbene prehrane smo tudi dosegli znatne uspehe, saj imamo danes 124 raznih menz, delavsko-uslužbenških restavracij, raznih domov z menzami itd., kjer se hrani nad 20.000 abonentov, poleg tega pa nam je uspelo izboljšati hrano zlasti v delavsko-uslužbenških restavracijah ter zvišati njeno kalorično vrednost.

Vsi ti podatki dokazujejo, da smo letos dosegli znatne uspehe po vprašanju preskrbe. V garantirani preskrbi sta danes kritična samo dva artikla: meso in maščoba; slednja zaradi ustavitve uvoza iz Madžarske. Vprašanje maščob bomo rešili z razvijanjem svinjereje, predvsem v državnih podjetjih in zadrugah, h čemur smo tudi pristopili. Problem mesa pa bo treba rešiti začasno s pospeševanjem reje malih živali.

Ob doseženih uspehih se ne smemo uspravati ter moramo kritično pregledati naše delo in na osnovi ugotovitev postaviti bodoče naloge. O raznih pregledih je bilo ugotovljeno, da se niso dostavljala mesečna teženja, vsled česar so nastajali pri artikliranih garantirane preskrbe enkrat primanjkljaji, drugič pa zaloge pri distributivnih podjetjih. Septembra meseca je bilo na ta način 1.000.000 kg krušne moka več, dočim jo je manjkalo oktobra meseca nad 42.000 kg. Pri izdaji žarečnih nakazil ni dovoljne kontrole. Viški iz fonda garantirane preskrbe se večkrat trošijo kot prosti viški, namesto, da bi se uporabili za naslednji mesec. Ugotovljene so bile tudi razne zlorabe, kot je n.pr. peka kruha pod predpisano težo, v klavnici, v gostilni "Sokol" itd., ki so posledica nezadostne kontrole nad uslužbenci naših podjetij. Da bi se uvedel red v preskrbi, bomo morali najresneje pristopiti k odpravljanju omenjenih in sličnih napak. Nepravilno pa bi bilo misliti, da bomo samo z odpravo teh napak rešili vprašanje preskrbe. To vprašanje je treba reševati predvsem tam, kjer so prehrabeni izvori, t.j. na vasi. Problem preskrbe je tesno povezan z dvigom poljedelske proizvodnje, vsled česar bo treba energično pristopiti k izboljšanju dela na naših mestnih ekonomijah, predvsem pa h krepitvi zadrug in misliti na osnove obdelovalnih kmetijskih zadrug. Osnove tem zadrugam bi lahko tvorile zadružne ekonomije, ki se formirajo pri KZ. Pri tem je treba pobijati tendenco, da se bavijo kmetijske zadruge skoraj izključno s trgovino, namesto da bi bil predmet njihovega poslovanja pospeševanje poljedelske proizvodnje ter ki prepuščale trgovino državnim grosistačnim podjetjem. Zaradi vse močnejšega odpora kulakov proti prodiranju socializma na vas, bodo morale kmetijske zadruge odigrati važno vlogo v borbi proti ostankom kapitalizma. Pri tem pa morajo biti prav ljudski odbori tisti, ki dajejo vso oporo zadrugam s tem, da nudijo na eni strani vse pomoč pri organizaciji zadrug, na drugi strani pa, da z ukrepi na osnovi gospodarskih uredb bijejo kulaške elemente.

Druga prav tako važna naloga, ki stoji pred IO je reševanje problematike stanovanjske politike. Priznati moramo, da nam tem sektorju dela IO ni imel tistih uspehov, kot na ostalih sektorjih, to pa predvsem zaradi tega, ker niti obstoječi stanovanjski fond, niti vložene investicije MLO v gradnjo stanovanj ne morejo dohajati nagloga razvoja mesta. Kljub vsakodnevnem ogromnem delu poverjeništvu za stanovanjske zadeve z raznimi utesnitvami in zamenjavami stanovanj, nam ne uspe vsaj delno rešiti stanovanjsko krizo. Izdatne uspehe po tem vprašanju bomo dosegli šele tedaj, ko bodo pristopila vsa podjetja in ustanove na področju Ljubljane h graditvi stanovanj za svoje delavce in nameščence.

Kljub vsem tem težkočam pa smo uspeli v zadnjem času doseči nekatere uspehe, ki jih ne smemo prezreti, predvsem zaradi njihovega političnega efekta. Nedavna akcija uperjena proti neproduktivnim in špekulantskim elementom, ki zasedajo razkošna stanovanja v centru mesta, je ponovno pokazala koristnost, ki jo nudi tesno sodelovanje oblastvenih organov z množičnimi organizacijami. Zbiranje podatkov teh elementov je bilo poverjeno najboljšim predstavnikom delavskega razreda, ki so odkrili veliko število parazitov, ki jih je treba izseliti na periferijo ali celo iz mesta. Čeprav s to akcijo ne moremo likvidirati stanovanjskega vprašanja, bomo vendar dosegli, da se bo ob doslednem izvajanju te akcije in s sodelovanjem sindikalnih organizacij znatno spremenila struktura prebivalstva v mestu, namreč tako, da bodo zasedali večja in udobnejša stanovanja tisti, ki največ doprinašajo k graditvi socializma. Drugi način, ki omogoča pravičnejšo distribucijo stanovanj, je sodelovanje sindikalnih podružnic in rajonskih stanovanjskih referentov na konferencah, na katerih skupno rešujejo predloge za dodelitev stanovanj poedinim članom sindikata.

Tovariši odborniki! V tem referatu še od daleč ni zajeta vse dejavnost IO. Na eni strani bodo obdelali vprašanje plana, gradenj, lokalnega gospodarstva, zdravstva, socialnega skrbstva

itd. drugi člani Izvršilnega odbora, na drugi strani pa je potrebna, da se ostalih vprašanj dotakne diskusija, pa naj bodo to vprašanja šolstva, varovanja, prosvete in kulture. V svojem referatu sem nakazal predvsem tiste probleme, ki se dnevno postavljajo v naših množicah, kot najbolj pereča vprašanja. To pa ne pomeni, da ostalih problemov niso važni, še posebno zato, ker sã v naši državi ne moremo zamisliti uspešno izvrševanje osnovnih nalog graditve socializma, ne da bi pri tem rešili tudi vse ostale naloge. V tem smislu in v zvezi s problemi, ki sem jih samo nakazal, je potrebno, da diskusija dopolni referat.

Za uspešno izvrševanje nalog, ki se postavljajo pred ljudski odbor mesta Ljubljane, se mi zdi potrebno podčrtati še tri stvari: Brez pravilne rešitve vprašanja kadrov upravnega ter gospodarskega aparata si ne moremo zamisliti uspešnega dela pri izvrševanju naših nalog. Tega si je IO v polni meri zavedal, ko je izdal ukrepe za pravilno usmerjanje kadrovske politike. S postavljanjem vedno novih nalog pred ljudski odbor, je potrebno misliti na nove kadre in strokovni in politični dvig obstoječega kadra ter v zvezi s tem na pravilno razmestitev oziraje se na njegovo usposobljenost. Pri tem pa ne smemo izpustiti iz vida važnost evidence nad kadri, ki nam daje jasno sliko o razvoju in delu slehernega nameščenca. Ia bi zadostil vsem tem nalogam je IO pristopil k organizaciji evidence in vpeljal večje število tečajev, preko katerih bomo dvignili strokovno sposobnost ter predvsem iz vrst delavstva uvajali nove revolucionarne kadre v delo pri državnem aparatu.

Drugi problem, ki je prav tako povezan s izvrševanjem nalog IO je problem njegove organizacijske strukture. Naloge, ki so se pojavile pred IO v teku zadnjega leta, so narekovala osnovenje mnogih novih poverjeništev, vendar pa ta proces - razčlenjevanje delobrega po vedno novih sektorjih dela ni zaključen. Nove potrebe, ki se postavljajo pred nami zahtevajo nove organizacijske ukrepe. Tako danes poverjeništvu za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo ni več kos vsem problemom spričo njih dnevnega naraščanja. Zato se je pokazala potreba, da se oddeli reševanje vprašanj ljudskega zdravstva o socialnega skrbstva ter osnuje два samostojna poverjeništvã. V skladu z novimi navodili in uredbami o organizaciji IO, smo že osnovali kontrolno komisijo pri MLO ter pristopili k podrobni izdelavi organizacijske strukture IO.

Kot posebna organizacijska oblika IO, ki povezuje organe ljudske oblasti z osnovnimi množicami jih navezuje na delo njihove oblasti - so zbori volivcev. Prav to vprašanje smo v veliki meri zanemarili, vsled česar naše delo ni doseglo tistih uspehov, ki bi jih sicer moglo. Vršili so se zbori volivcev po rajonih, ki pa v prvi polovici leta niso imeli pravih uspehov, deloma, ker so bili slabo pripravljani, deloma pa zato, ker so bili sklicani za ves odnosno pol rajona ter je bila udeležba skrajno slabo tako, da niso bili niti sklepčni. Boljši uspehi so se pokazali v drugem polletju, ko smo pričeli sklicovati volivce po njihovih volivnih enotah, kar je omogočalo številnejši obisk ter plodnejšo diskusijo. Ker izvira ljudska oblast iz ljudstva in ker so vsi ljudski odborniki izvrševalci volje ljudstva, smo dolžni, da pred njim polagamo račun o našem delu. Predvsem to nas je vodilo, ko smo se odločili za sklep, o sklicevanju zborov volivcev, na katerih bo vsak odbornik na svoji volivni enoti polagal obračun dela MLO in prenašal sugestije in kritiko množic na IO. Da bi pa odborniki mogli zadovoljivo izvršiti to delo in prikazati svojim volivcem stvarno stanje problemov na področju mesta Ljubljane, je nujno potrebno, da sleherni odbornik spozna delo MLO ter da stalno vzdržuje stike s poedinimi člani IO.

planiranje, vključevanje v planske naloge, razdeljevanje materiala, evidenca itd., kar vse so lažje in uspešnejše reševala ta poverjenišтва, v katerega sestavu so bili tovrstni strokovnjaki in podjetja.

Mislím, da je bila največja pridobitev po reorganizaciji poverjeništev v razvojnem pogledu ta, da so iz prvotnih funkcionalnih organov in funkcionalnega odnosa pri reševanju vseh gospodarskih nalog naglo postajala operativnejša. K temu jih je prisililo povečano število lastnih podjetij, vprašanje njih vodenja in razvoja, kakor tudi regulirni posli v odnosu do ostalih družbenih sektorjev.

Do tedaj je še v precejšnji meri veljal princip upravljati zgolj obstoječa podjetja, ki pa se je vzporedno s povečanjem operativnosti poverjeništev umaknil principu, da je nujno potrebno razvijati obstoječa podjetja, njih proizvodna sredstva, razširiti materialno bazo iz lokalnih virov surovin in pristopiti k organizaciji še novih, kjerkoli so zato podani pogoji in potrebe. Vse to nam najbolj konkretno potrjuje razvoj in organizacija novih podjetij, ki jo opazimo skoraj v vseh naših gospodarskih poverjeništvih.

Na eni strani je tako široko področje dela LO zahtevalo precej obširen aparat, ki raste vzporedno z rastjo naše gospodarske dejavnosti, na drugi strani pa moramo razumeti to, da stari aparat ni imel za to delo pravega odnosa in razumevanja ter smo ga morali zaradi tega skoraj v celoti razbiti, v kolikor pa je ostal - čeprav predstavlja v celoti le neznamen del - pa se je težko privadil temu delu.

Na drugi strani pa pomenijo vse te gospodarske naloge za novi aparat še razvojni problem, kar ni čudno, saj večina teh ljudi predstavlja v veliki večini nedavne delavce in kmete, ki jim stari družbeni red ni dal možnosti razvoja in izkušenj, ki pa vendar iz dneva v dan raste in vse uspešnejše rešuje te probleme.

Brez dvoma marsikdo hote ali nehote vpraša, zakaj tako velik aparat, aparat, ki ga stara jugoslovanska občinska uprava ni imela. Res je, da ga ni imela, res pa je tudi, da ga ni mogla imeti, ker ji je za to manjkalo ekonomske osnove, osnova v lastni gospodarski dejavnosti, v kolikor pa je ta obstojala, so isto predstavljal le nekatera komunalna podjetja v ožjem smislu.

Nalogo in perspektive dela take stare občinske uprave, niso izhajale iz materialnih, prosvetnih in kulturnih potreb ljudstva in za ljudstvo, ampak je le ta predstavljal vladajoči razred izkoriščevalcev, njeno delo pa delo proti ljudstvu. V tem pa je tudi bistvena razlika v delu, vlogi in pomenu našega LO in njegovega gospodarstva, čigar podjetja predstavljajo družbeno lastnino v službi za interese ljudstva.

V tem prvem delu poročila sem pokazal na splošno vlogo celotnega gospodarstva, predvsem njegov proizvodnji in obrtni del. Ker je ta del najmočnejše zajet v poverjeništvu za obrt in industrijo, hočem s tem pokazati njegove osnovne probleme, napake in uspehe in perspektive razvoja, skratka njegovo delo, ki v bistvu karakterizira tudi delo in probleme ostalih gospodarskih poverjeništev.

Obseg in delo poverjenišтва se ne izraža samo v splošnem usmerjanju in nadzoru združnega in privatnega sektorja, ampak je tudi bistvo njegovoga dela v operativnem pogledu, predvsem na neposrednem vodenju lastnih podjetij, po številu 22 z 47 stranskimi obrati. Prvotno je poverjenišтво direktno vodilo svoja podjetja, s prehodom nekaterih republiških podjetij v sklop MLO in posebno še s prevzemom velikega števila nacionaliziranih podjetij pa se je pokazala potreba, da se za uspešnejše vodenje teh podjetij formirajo uprave kot neposredno operativni organi. Tako imamo danes kovinsko, papirno in kemično, lesno in tekstilno upravo lokalne industrije.

Naše stališče, da proizvodna podjetja v rokah privatnih lastnikov izkoriščevalcev - ne morejo služiti interesom skupnosti, se je pokazalo prav ob priliki nacionalizacije. Na splošno so bila ta podjetja konaj 10 do 50% izkoriščana, ne morda za to, ker ne bi imela

dovolj dela ali delovne sile, ampak zato, ker jim je proizvodnja tudi v takem obsegu s pomočjo spekulacij in lažnih kalkulacij prinašala zadostne dobičke za njih legoano življenje. Zato tudi ni slučaj, da smo skoraj v vseh teh podjetjih našli na skrajno slabo urejeno knjigovodstvo, v mnogih primerih pa ga niti ni bilo, ne zato, ker bi ne poznali zakonov ali ne bili sposobni voditi ga, temveč zato, ker so tudi s tem hoteli onemogočiti dosledno kontrolo poslovanja njihovih podjetij. Ugotovili smo tudi takšne primere, da je lastnik tovarne rolet Bernik priručnaval k ceni izdelkov 10% kot izplačilo akviziterjem, čeprav naročil brez akviziterjev niti izvršiti ni mogel, in drugi primer podjetja za izdelavo mlinov in mlinskih kamnov, katerega lastnik Kramer je na račun naročenih izdelkov samih privatnikov - kmetov, prejel skoraj 1 milijon dinarjev, ob nacionalizaciji pa v podjetju ni bilo ne denarja, ne materiala, ne izdelkov.

Prav smo imeli tudi zato, ker smo že po kratki dobi upravljanja teh podjetij beležili uspehe v dvigu proizvodnje in produktivnosti dela kot n.pr. "Torbica" 100%-no - Lazar 30%-no - Roleta 50%-no itd.

Spričo takšnega stanja in razdrobljenosti nacionaliziranih podjetij, smo poleg formiranja uprav šli istočasno tudi v upravno ali dejansko združevanje po značaju enakih podjetij. Tako smo na eni strani občutno znižali upravne stroške, na drugi strani pa jih organizacijsko zelo okrepili, tako da danes ne zaostajajo za našimi prejšnjimi podjetji, nekatera pa že celo prekašajo, kakor n.pr. "Torbica", ki je v pogledu organizacije (norme, brigadni sistem dela) najboljše podjetje.

Pristopamo že tudi k dejanskemu združevanju podjetij, zato v ta namen že vršimo adaptacije in preurejevanje novih prostorov. Tako bosta že v januarju dejansko združena v strojno podjetje bivša podjetja Kramer in Brear, v Angora bivša podjetja Anžur, Rozman in Lazar. Zgradnja nove tovarne "Unitas" bodo v njeni prvi fazi, t.j. livarni že v februarju leta 1949, združeno livarno bivših podjetij "Unitas", "Zvon", "Alumil" in "Rupena Lutz" do konca leta 1949 pa tudi vsi ostali oddelki teh podjetij. Prav tako bo predvidoma meseca februarja 1949 stekla nova tekstilna tovarna "Volnenka" v bivših prostorih tovarne "Kunc" v stari Culrarni, opremljena s takozvanimi "rašel" stroji, zbranimi na različnih krajih Slovenije, čeprav že zarjaveli, ker po osvoboditvi še niso obratovali, pa bodo vendar v kratkem služili skupnosti.

Vsa ta dela, razen tovarne "Unitas", so izven planske dela, za katera se je pokazala potreba šele po nacionalizaciji in jih zato ne zasledimo v našem petletnem investicijskem planu. Da pa smo k temu pristopili, so na eni strani to zahtevale nujne potrebe, na drugi strani pa samoiniciativno iskanje materiala in mobilizacija lastne delovne sile, pri čemer so se posebno izkazali delovni kolektivi prav teh zainteresiranih podjetij, v želji, da čimprej pridejo pod novo streho v neprimerne ugodnejše pogoje dela.

Vsa ta nova oz. preurejena podjetja, pa ne pomenijo samo organizacijskih izboljšav in ugodnejših pogojev dela, ampak bodo prav preko teh pogojev in z istočasno izboljšanimi in preurejenimi stroji in strojnimi napravami, izvršenimi v lastnih podjetjih, mnoge doprinesla k dvigu proizvodnje in produktivnosti dela pa tudi kvaliteti samih izdelkov. To nam najboljše dokazuje primer, da bo nova livarna podjetja "Unitas" pri isti delovni sili proizvajala najmanj 50% več, pa vendar z mnogo manjšimi naporji delovnih kolektivov kot doslej.

Takšen razvoj naših podjetij hkrati izpodbija mnogi nekaterih, da pomeni lokalna industrija zastarelost in neorganiziranost, nasprotno tudi lokalna industrija in obrt moreta z izpopolnitvijo, organizacijo in mehanizacijo dela zasledovati socialistični princip gospodarstva, t.j. dvigniti proizvodnjo in kvaliteto ter z istočasnim zniževanjem proizvodnih stroškov poceniti izdelke in usluge, s

tem pa dvigniti realno mezdo, kar pomeni stalni dvig življenjskega standarda. Zato bomo morali tudi v lokalnem gospodarstvu, predvsem pa v njegovih proizvodnih in uslužnostnih podjetjih še resnejše pristopiti k stalnemu dviganju iz dosodanje zaostalosti k višji tehnični in organizacijski stopnji.

Mislím, da je v takem pristopanju k reševanju težav in razvijanja podjetij istočasno tudi garancija, da bomo nač petletni plan ne samo dosegli, ampak tudi presogli.

Če je bilo vse dosodanje delo poverjenistva v odnosu do lastnih podjetij več ali manj uspešno, pa se to v odnosu do gospodarstva, oz. podjetij rajonskih in krajevnih ljudskih odborov ni pokazalo. Naša ožina v tem pogledu kaže, da smo se premalo zavedali pomena dejavnosti rajonskih in krajevnih podjetij kot neločljiv sestavni del celotnega lokalnega gospodarstva Ljubljane in s tem v zvezi dajali premalo konkretne pomoči pri organizaciji vseh vrst obrtniško-uslužnostnih delavnic, ki bi na eni strani služilo vse večjim potrebam po izvrševanju uslug in reparatur, na drugi strani pa bi rastla in predstavljala ekonomska baza v nadaljnjem razvoju gospodarske samodejavnosti LO, v pogledu akumulacije pa tudi podprla ta razvoj.

Na splošno ugotavljamo, da so se RLO in KLO kot organi oblasti v zadnjem letu zelo dobro razvijali, vendar pa tega razvoja ni v takšni meri opaziti v razvoju njihovih gospodarskih podjetij. Za te zaostalost je treba iskati vzroke tudi v LO s tem, ker svoje gospodarstvo še vedno v precejšnji meri prepuščajo posameznim upravnikom ali drugim poedincem in se tako premalo obravnava in vodi s strani LO kot celote in gospodarskih poverjnikov še posebej. To ravno kažejo nekateri primeri slabega stanja v podjetjih, posebno v kvaliteti izdelkov. Take so nekatere napake, ki jih je v tem pogledu MLO, danes pa jih ponavljajo tudi RLO in KLO vendar smo lahko prepričani, da bodo ti LO trenutne slabosti, ki izvirajo iz neiskusenosti, uspešno premagali, kot so to znali že v mnogih drugih primerih. Sicer pa inivijativnost, ki so jo pokazali v zadnjih mesecih pri organiziranju novih obrtno-uslužnostnih delavnic, to mnenje potrjuje.

V celotni obrtni proizvodnji in uslugah zavzemajo po osvoboditvi organizirane proizvajalne zadruga vedno vidnejšo vlogo, ki ni samo v tem, da predstavlja zadržno organizacijo višjega tipa, ki je najbližja državnemu sektorju. Dosedanjim njihov razvoj in obseg namreč kaže, da bodo v nekaterih strokah kmalu prevladovale po kapaciteti v odnosu do privatnega sektorja.

Tako imamo danes 6 produktivnih zadruga in sicer:

- proizvajalno zadruga čevljarjev s 188 člani;
- proizvajalno zadruga oblačilne stroke s 158 člani;
- proizvajalno zadruga usnjene galanterije s 56 člani;
- proizvajalno zadruga mizarjev s 53 člani;
- proizvajalno zadruga slikarjev in pleskarjev z 68 člani;
- proizvajalno zadruga parketarjev z 12 člani.

V letošnjem letu se je na novo organizirala le ena, vendar je njihov velik razvoj beležiti predvsem porastu članstva, ki je pri tekal predvsem iz privatnega sektorja. Mnogo uspehov in napredka so pokazale te zdruga v tehnični in organizacijski izpopolnitvi, v uvažanju norm in kvalitete dela, tako, da jih smemo dati v marsičem za vzgled našim državnim podjetjem.

Tak primer brez dvoma predstavlja produktivna zadruga oblačilne stroke, tako v pogledu organizacije, kvalitete dela, uvedbo norm posebno pa z masovno akcijo pravega socialističnega tekmovanja med posameznimi njenimi podružnicami. Slabost teh zadruga, ki se je preteklo leto kazala v tendenci čim večji centralizaciji in celo k razvoju v industrijo, se je brez večjih težav odpravila. To vidimo prav v letošnjem letu, ko pristopajo k decentralizaciji, k organizaciji novih podružnic na teritorialnem principu, kar je edino pravilno.

Odnosi med poverjeništvom in privatnimi delovnimi obrtniki so se v letošnjem letu občutno izboljšali. Ko govorim o odnosih, mišlim s tem odnosom do pravega delovnega obrtništva, ki so mu današnje družbene spremembe, ne samo osigurale obstoj, ampak tudi njegov nadaljni razvoj, pa je vendar z nezaupanjem gledal na ljudsko oblast in njene ukrepe. To nezaupanje je bilo brez dvoma delo sovražne propagande, katere nosilec je bil oná del "takozvanega obrtništva", ki se je s tem nazivom le skrival za pravim delovnim obrtnikom, dejansko pa je predstavljal tipičnega špekulanta z vsemi kapitalističnimi "vrlinami". Take primere opažamo še danes, zato pa bo treba prav proti njim še nadaljnje in najostrejše borbe. K izboljšanju odnosov so mnogo pripomogli masovni sestanki z obrtniki, na katerih so se pereča vprašanja razčistila.

Trdnjša in stalna organizacijska povezanost pa je nastala s tem, ko smo s pričetkom letošnjega leta ob pomoči iniciativnega združnega odbora za Slovenijo pristopili k organizaciji "Obrtno-nabavno-prodajnih zadrug" na področju mesta Ljubljane, in sicer po značaju in sorodnosti strok. Tako imamo danes na področju Ljubljane organiziranih 20 nabavno-prodajnih zadrug, v katerih je vključenih že nad 90% obrtnikov in preko katerih vršimo vključevanje v plan, razdeljevanje materiala ter vse ostale posle, mnogo uspešneje kot prej.

Ako gledamo celotno obrtniško dejavnost na področju mesta Ljubljane s stališča njenih potreb, lahko ugotovimo na splošno veliko pomanjkanje obrtnih delavnic vseh vrst, kakor: oblačilne, obutvene, instalacijske, razne reparaturne pa še posebno.

To stanje je mnogokrat predmet velike kritike s strani naših volivcev. Napačno je mišljenje, da je vzrok temu le vključevanje obrtništva v proizvodne naloge kot dodatek zveznemu in republiškem planu, čeprav se je to v letošnjem letu v precejšnji meri dogajalo. V tem pogledu bo v letu 1949 situacija mnogo obljšja, ker so iz predvidenega plana obrtna podjetja izločena iz planske proizvodnje. S tem pa kljub temu problem še ne bo rešen, ker so dejansko glavni vzroki drugje.

Vsi podatki nam kažejo, da se je število obrtnih obratov in zaposlene delovne sile po tej vojni občutno skrčilo, potrebe pa so vzporedno s porastom prebivalstva Ljubljane zelo narastle. To je dejansko težak problem, ki mu bomo morali v bodočnosti posvetiti mnogo več pažnje. Predvsem pa bodo morali reševati ta problem rajonski ljudski odbori in produktivne zadruge z organizacijo novih obrtno-uslužnostnih delavnic, predvsem pa z boljšo organizacijo in mehanizacijo dela obrtniških uslug vseh vrst.

V tej nalogi je hkrati podana široka perspektira gospodarskih dejavnosti rajonskih in krajevnih ljudskih odborov.

V nizu vseh navedenih nalog pa je v delu poverjeništvá pomnil plan njegovih podjetij in izvršitev tega plana brez-dvoma njegovo neposredno in najvažnejšo nalogo. V borbi za izvrševanje tega plana smo naleteli na mnoge objektivne težave, ki jih je bilo treba premostiti, istočasno pa je borba za plan pokazala tudi mnoge subjektivne napake, ki so tako tudi po svoji strani v marsičem povzročale še večje težave pri izvrševanju plana. Brez dvoma je v odnosu do plana predstavljalo pomanjkanje surovin že takoj na početku izvajanje tega plana največjo objektivno težavo. Material, ki bi moral prihajati vzporedno s proizvodnim planom, je začel prihajati šele v mesecu februarju in marcu, v mnogih primerih pa celo v maju in juniju. To dejstvo je v precejšnji meri desorientiralo nas vse, ker se je plan tako iz dneva v dan spreminjal, operativno evidenco pa kot najmočnejše orožje v borbi za izvršitev plana praktično onemogočilo. To nas sicer ni pokolebalo zato smo neoziraje se na postavljeni plan uporabljali vse mogoče in nemogoče surovine ter smo smatrali, da je v takšnih pogojih važno vsaj to, da izrabimo kapaciteto podjetij. Čeprav sistem dela poverjeništvá, uprav in podjetij ni bil najboljši, ker se je v borbi

za surovine izrodil v vsesplošno dispečersko službo, pa smo uspeli v prvem polletju, da je plan v glavnem po vseh podjetjih izvajal vsaj finančno, z izboljšanjem situacije v drugem polletju, pa lahko danes že ugotovimo, da bo plan za leto 1948 dosežen, v mnogih podjetjih pa tudi visoko presežen.

Napaka v odnosu do plana s strani uprav podjetij je bila od vsega početka ta, da so smatrali postavljeni plan že za maksimum, ne pa da je ta plan šele začetek žive in konkretne borbe s strani celotnih delovnih kolektivov, ki bi morali biti seznanjeni s tem planom. Zato je razumljivo, da v takih primerih uprava podjetja ni mogla pričakovati večje podpore, iniciative in predlogov s strani svojih delovnih kolektivov.

Tudi vpeljava norm, kot neprogrešljiv del v borbi za dvig produktivnosti dela v naših podjetjih, je bila s strani naših uprav različno sprejeta. Tam, kjer je uprava podjetja skupno s sindikalno in partijsko organizacijo pristopila z vso doslednostjo k uvajanju norm, so se že kaj kmalu pokazali v proizvodnji vidni rezultati. To nam najlepše dokazuje primer tovarne "Pletenina". Delavke, ki so prišle v to tovarno istočasno ob združitvi nekaterih istovrstnih podjetij s "Pletenino", so prinesle s seboj norme, ki so se v prejšnjih podjetjih že izvajale. Stariše delavke v tovarni "Pletenine" so dejale, da so norme nerealne in zato neizvedljive. Radi doslednosti uprave, partijske in sindikalne organizacije, ki je vztrajala na postavitvi teh norm, se je že čez nekaj mesecev pokazalo, da so te norme ne samo dosegljive, ampak tudi presegljive. Končni rezultat te doslednosti je bil v tem, da so se prvotne norme tekom leta že večkrat povišale. Nasproten, slab primer pa nam kaže mizarско podjetje "Praznik", kjer so uprava kot sindikalna in partijska organizacija ves čas zastopali oportunistično stališče in tako dopustili, da so se zavestno nerealno postavljene norme prekoračevale 40, 50 pa tudi preko 100%. Vkljub takšnemu odnosu pa se v uvajanju norm kaže napredek. Čeprav v začetku leta, razen nekaterih podjetij, podjetja na splošno niso imela vpeljanih norm, pa nam podatki kažejo, da je velik del podjetij tekom leta sprevidelo potrebo vpeljave norm. Tako imamo danes vpeljanih v podjetju "Unitas" 40% norm, Stavbeno mizarstvo 40%, Oprema 70%, "Pletenina" 90%, "Dežnik" 74%, "Lana" 64%, Kos 80%, Lazar 60%, "Torbica" 88%, "Kuvverta" 61%, "Karton" 59%.

Znižanje polne lastne cene, h kateri so pristopila tudi naša podjetja, so v tem pogledu dosegla dobre rezultate. Tako lahko ugotovimo, da so naša podjetja kot celota do 1. decembra dosegla 100% od planirane vsote, odvedla pa so radi objektivnih težav le 93%. Treba pa je pripomniti, da podjetja niso pristopila k znižovanju polne lastne cene dovolj resno in dosledno, da bi izrabila vse pogoje za to znižanje, zato je to znižanje le v redkih primerih zajelo tudi znižanje porabe pomožnega izdelavnega materiala. Uspeh znižanja sloni tako predvsem na prastu uvajanja norm in pa zboljšanja delovne discipline, kot kaže n.pr. ti podatki o izostankih od dela:

"Pletenina" v juniju	4.5%	- v novembru	1.8%
"Lana"	2%	"	0.8%
Stavbeno mizarstvo	2.5%	"	0.8%
"Unitas"	2.2%	"	1.3%
"Kuvverta"	2.7%	"	0.5%

kar dokazuje, da lahko z malo večjim trudom in odgovornostjo doseženo še mnogo več.

Ko govorim o napakah in pomanjkljivostih pa bi bilo napačno, misliti da zato ni moglo biti uspehov, prav odkrivanje in odpravljanje teh napak nam je omogočilo, da so v izvrševanju plana naša podjetja dosegla velike uspehe. Tako je do 29. novembra od 22 podjetij 15 podjetij izvršilo plan, kar dokazuje, če upoštevamo veliko pomanjkanje materiala v začetku leta in znatno višje plane od leta 1947, da so uprave in delovni kolektivi teh podjetij dali od sebe vse napore za izvršitev tega plana.

Delovni predsednik pozove ljudske odbornike k diskusiji, h kateri naj se prijavijo v času odmora.

Na diskusiji se prijavijo: Podbregar Erna, Prešern Mirko, Nobecc Franc, Suhadolc Anton, Naglič Stano, Kraigher Uroš, Drobež Franc, Bravničar Dušan, Žagar Fani, Dobrajc Leopold, Rakar Iva, Fleger Avgust, Stepišnik Vida, Pretnar dr. Jože, Gabrovšek Jože, Maležič Matija.

Delovni predsednik otvori diskusijo in ómeni, da se k diskusiji lahko oglásijo tudi ostali ljudski odborniki, ki se sicer niso prijavili; žéle pa imeti kakšna pojasnila k posameznim referatom. Že podana poročila, kakor tudi referatá in diskusija sama, naj služi ljudskim odbornikom pri tolmačenju na zborih volivcev.

Tov. Podbregar Erna:

Tov. ljudski odborniki! Investicijski plan predstavlja v vrsti naših planov tisti plan, ki kaže možnosti gospodarskega in kulturnega razvoja posamezne države, republike ali okraja.

Po svojem namenu delimo plan investicij na: 1) plan kapitalne izgradnje in 2) plan investicij v korist družbenega standarda.

Osnovna naloga planov lokalnega gospodarstva zahteva dvig živiljskega standarda in kulturne ravni prebivalstva. Zagotovitev te naloge se kaže prav v strukturi investicijskih planov, v njihovem razmerju med investicijami v proizvodne in neproizvodne panoge. To razmerje je v planih lokalnega gospodarstva baš obratno, kot v zveznih in republiških. V letošnjem letu je to razmerje v planu investicij za naše mesto znašalo 20.1% za kapitalno izgradnjo in 79.9% za družbeni standard ter se je napram razmerju v letu 1947 povečalo za 7% v korist družbenega standarda. Celotna vrednost investicijskega plana za letošnje leto je znašala 182 milijonov 859 tisoč din. Od tega zneska je na vrednost investicij za kapitalno izgradnjo odpadlo 28,235.000.- din, na investicije za družbeni standard pa din 154.624.000.-.di

Znesek investicij za kapitalno izgradnjo smo razdelili:

1.) din 4,300.000.- za novogradnjo livarne podjetja "Unitas", kateri znesek pa je bil po izdelavi končnega projekta povišan še za 2,200.000.-, vpoštevajoč v njem tudi povišanje vrednosti opreme, ki jo je zahtevala povečana kvadratura od prvotno planiranih 1.048 m² na 1.490 m².

2.) Za živilsko proizvodnjo, smo planirali 4,850.000.- za gradnje in opremo zmrzovalnice na Mestni klavnici.

3.) Za področje kmetijstva din 4,369.000.- za gradnjo doma delavcev na posestvu "Jesenkovo", gradnjo svinjakov in nabavo plemenske živine. Navedeni znesek je bil tokom leta zaradi spremembe načrta doma delavcev, s čimer se bo kapaciteta doma lahko podvojila, povišan za 1,791.000.- din.

4.) Za vzdrževanje in cestni in promet predvideni znesek din 9.216.000.- je bil tokom leta povišan še za din 3,137.000.-. V navedenem znesku je bilo predvideno:za:

- a) vzdrževanje cest . . . . . din 5,000.000.-
- b) lahke tlake . . . . . " 1,742.000.-
- c) tlakovanje Zernikove ulice . . . . . " 1,250.000.-
- d) pločnike . . . . . " 494.000.-
- e) tlakovanje Masarykove ceste . . . . . " 730.000.-

5.) Znesek din 850.000.- je bil predviden za adaptacijo podjetja "Vinotrg".

6.) 4.650.000.- din za dograditev ljudske restavracije s kapaciteto 500 oseb.

- b) položitev cevovoda na Dolenjski cesti 85%,
- c) preiskava in gradnja vodnjakov 100%,
- d) plan investicij predvidenih v Mestni plinarni je bil z ozirom na doseženi efekt količinsko dosežen 100%, vrednost pa le 30%, kar moramo podčrtati kot poseben uspeh,
- e) plan investicij v EČZ za dograditev delavnice bo izpolnjen 43%,
- f) pri kanalizacijskih delih v stanovanjskih blokih v Šiški je plan dosežen 64.5%

Izvenplansko pa je bilo doslej izvršeno še 2.086 m kanalizacije v Člajmarjevi ulici, Dolenjski cesti in Cestni v Mestnem logu, tako, da znaša odstotek izvršitve plana in na kanalizacijskih delih napram planirani količini doslej že 221%.

3.) Na področju zdravstvene dejavnosti je plan investicij za Protituberkulozni dispanzer izpolnjen 100%, za Dečji dom pa 110%.

V primerih, kjer so bili z investicijskim planom določeni zneski prekoračeni, smo finančna sredstva črpali iz kreditnega plana, oz. so bili v posameznih primerih izvršeni tudi virmani.

V vseh onih primerih, kjer plan količinsko ne bo izpolnjen, bo vrednostno izpolnjen, ker so se razpoložljivi investicijski krediti uporabili za druga investicijska dela, predvsem za razno opremo.

Na ta način bo plan investicijskih del v letošnjem letu vrednostno izpolnjen 100%. Poleg tega moramo omeniti še investicije iz sredstev kreditnega plana, ki predstavljajo celo vrsto manjših pa tudi večjih investicijskih del, kot n.pr. vzpostavitev žage na Škofljici v vrednosti 1,100.000.- din, premontaža in gradnja nove sušilnice v podjetju Pletonina v vrednosti din 1,220.000.-, v podjetju "Vinocot" nova delavnica in skladišča, povečanje kisarne itd. v vrednosti din 2,900.000.-, ureditev posestva na Cankarjevem din 1,045.000.-, v podjetju "Elekto" za gradbeno-obrtniška dela in opremo din 2,400.000.-, za ciklonsko postajo v Ptaju 2,300.000.- din, za proložitev proge na Dolenjski cesti 1,800.000.- din, za gradnjo mehaničnih delavnic podjetja "Naprom" din 5.200.000.- itd., dalje za investicije družbenega standarda:

za adaptacije domov učencev v Štepanji vasi, Št. Vidu in Karlovški cesti skupno din 2,140.000.-, za počitniške kolonije din 2,400.000.-, za gradnjo kafilerije din 2,000.000.-, za kulturne in umetniško dejavnost (za ureditev mestnega ljudskega gledališča, knjižnico in muzej) din 1,271.000.-, za roševalno postajo din 1.100.000.- itd.

Iz kreditnega plana je bilo za potrebe investicij skupno planirano v tekočem letu din 151,932.000.- od tega din 74.389.000.- za kapitalno izgradnjo in 77,543.000.- din za družbeni standard, od katerega zneska odpade na dela MLO din 109, 697.000.-, na RLO in KLO pa din 42,235.000.- .

Že samo načrteta dela z investicijskega plana in večja investicijska dela iz kreditnega plana dokazujejo, da je bilo področje investicijske dejavnosti v letošnjem letu izredno obširno. To pomeni, da smo se lotili velikega števila pomembnih nalog. Stoprocentna realizacija investicijskega plana po vrednosti ter izvršena dela po kreditnem planu dokazujejo ogromen razmah našega gospodarstva v letošnjem letu. Pri tem nisno še omenili številnih del, ki jih je še posebej izvršila OF.

Zato, da plan tudi količinsko ne bo izpolnjen 100% obstojajo v posameznih primerih, kot sem že omenila objektivni razlogi. Primeri kot n.pr. pri gradnji Ljudske restavracije, stanovanj, livarne podjetja "Unitas", doma delavcev, gradnje svinjakov itd. pa na drugi strani dokazujejo, da so ponekod obstojali tudi le subjektivni razlogi. Analiza teh posameznih primerov nam pokaže, da smo ponekod premalo truda vložili v borbo, ki je je treba vztrajno in uporno voditi za izpolnitev sleherne planske naloge. Garancijo za izpolnitev postavljenih nalog v letošnjem letu, ki bo odigrala pomembna vlogo v naši petletki, smo morali iskati predvsem v lastnih silah, v iniciativi iskanja surovin kot dopolnilnih virov. Za uspešno iz-

vedbo slehernega plana je v letošnjem letu torej veljala parola: mobilizacija notranjih rezerv, mobilizacija lastnih sredstev, ne samo finančnih, ampak tudi materialnih.

Primer Ljudske restavracije, kjer je gradnja zastala za več kot 8 mesecev zaradi pomanjkanja minimalne količine primernega lesa, ki bi si ga mogli oskrbeti iz gozda lastnega posestva na Verdu, služi kot dokaz neupoštevavanja tega osnovnega načela.

Primer kanalizacije na stanovanjski koloniji v Šiški, kjer plan doslej ni izpolnjen zato, ker se na mestu, kjer je predvidena kanalizacija nahajajo ogromne količine gradbenega materiala, pa dokazuje, da še ni osvojeno načelo socialistične organizacije dela, ki je sestavni del planskega gospodarstva, sestavni del borbe za izgradnjo socializma. Ta organizacija pa je in mora biti kot pravi tov. Kidrič "diametralno nasprotna kapitalistični".

Nadaljno subjektivno napako moramo iskati v pomenkljivi agitaciji. Če bi vse planske naloge resnično prišle v zavest delovnih kolektivov in širokih ljudskih množic, bi doseženi uspehi tudi na tem področju mogli biti še znatno večji. Dokaz za to trditev nam nudi izpolnitev plana frontnih del, pri katerih je OF nastopela letos s samostojnim planom. Vrednost teh del, v katerih so zapopadena gradnja: dečjih jasli, rajonskih domov v Mostah in na Viču, pionirska proga, Dolenjska cesta, stanovanjske zgradbe na Ambroževem trgu, zbiralni kanal, krožna proga, iskopna dela na III. cevovodu, dom kulture na Barju in 5 združnih domov, znaša preko 230.000.000.-din.

Pregled plana kaže, da je večina teh, zlasti pa vseh nalog izpolnjena že 100%.

Navedena dejstva ponovno potrjujejo, da smo dosegli ogromne uspehe, na drugi strani pa nas opozarjajo na glavno napako našega dela v letošnjem letu, ki smo jo zagrešili na področju planiranja investicij tudi v lokalnem gospodarstvu s tem, da smo se angažirali na izredno široki fronti. Lotili smo se številnih nalog, ki jih v celoti nismo mogli dokončati.

Prav ta dejstva pa so nam bila in nam morajo ostati osnovno napotilo pri sestavi predloga investicijskega plana za leto 1949. Glavna karakteristika tega plana je v tem, da predstavlja predvsem planiranje v globino, to pomeni dokončati v 1949 letu prvenstveno vsa letos nedokončana dela in pristopiti k novogradnji bistveno važnih del, predvsem takih, katerih dokončna izvršitev je mogoča v enem letu.

Plafon investicijskega plana za prihodnje leto znaša zaenkrat 259.200.000.- din. Po predlogu MEO znaša razmerje v letošnjem letu 16.3% proti 83.7% in sicer za kapitalno izgradnjo 44.700.000, t.j. 16.3% ter vsebuje naslednja dela:

- 1) Dograditev mehnične delavnice, galvanizacijskega obrata, garderobe in upravnega objekta v podjetju "Unifas" v vrednosti din 12.882.000.-.
- 2) Dograditev konzervirnice, zelenjarne in sušilnice v podjetju "Vinozet", kjer se bo s tem kapaciteta obrata dvignila od 27 na 40 milj. din.
- 3) Dograditev zarsovalnice na klavnici, katero bomo do uporabe v njene prave namene, ko bomo imeli na razpolago potrebno izolacijo, dali na razpolago za vskladiščenje zelenjave in šadja 3.075.000.- din.
- 4) Za opremo opekarno "Zidak" 767.000.- din.
- 5) Za ekonomiji Jesenkovo in Čukarjevo na Verdu skupno din 8.640.000.- kateri znesek je predviden predvsem za gradnjo silosev, 3.500.000.- za goveje hleve 2.800.000.-, dalje za gnojišča, tople grede, vodovodne naprave itd.
- 6) Za gradnjo skladišča podjetja "Cementnine" 497.000.- din,
- 7) Za teške in lahke tlake 5.000.000.- din,
- 8) Za gradnjo garaže podjetja "Meprom" 5.000.000.- din,
- 9) Za gradnjo mehnične delavnice podjetja "Meprom" 3.050.000.- din.
- 10) Za dograditev pomožne žage v podjetju Mestno tesarstvo 550.000.- din.

11) Za dograditev in opremo novega objekta in tunnelske peči v podjetju Mestno pečarstvo din 3,086.000.- din.

Predlog za dela družbenega standarda znaša 225,351.000.- din ali 83.7% od celotnega zneska in vsebuje:

1) Za področje stanovanjskih gradenj predvideni znesek znaša din 147,574.000.- in vsebuje dograditev novogradenj iz leta 1948 na Celovški cesti, Vrhovčevi ulici in Resljevi cesti, v skupni vrednosti din 51,900.000.-, s čemer bo dano na razpolago 322 novih stanovanj in 60 sob.

2) Dovršitev nadzidav, pričetih v letih 1948 v vrednosti din 3,909.000.-, ki nam bodo dale na uporabo 29 stanovanj.

3) Na področju novogradenj:

a) pričetek in dokončanje nadzidav v vrednosti din 26,644.000.- z uporabo 60 stanovanj.

b) Gradnja polprovizorijev za samska stanovanja v vrednosti din 21,867.000.- za 500 sob.

c) Izvršitev gradenj v suroveni stanju na nadzidavah in novogradnjah za 156 stanovanj, ki bodo dana v uporabo v letu 1950 v skupni vrednosti 28,632.000 din in novogradnja poslopja v Frankopanski ulici v vrednosti din 10,850.000.- za 18 stanovanj in 15 sob.

Z realizacijo tega predloga bi bilo v letu 1949 dograjenih in dano v uporabo skupno 426 stanovanj in 515 sob.

4) Za gradnjo doma učencev za 150 oseb . . . . .14,000.000.- din

5) Za gradnjo DIB-a za 80 otrok . . . . . 6,000.000.- "

6) Dograditev dečjega doma . . . . .17,500.000.- "

7) Dostavo cirevališča v Siljevici . . . . . 1,000.000.- "

8) Za komunalne naprave:

a) za vodovod . . . . . 8,923.000.- "

b) sbiralni kanal . . . . . 4,000.000.- "

c) potrebe ECŽ . . . . . 20,000.000.- "

č) za postavitve nove komorne peči v mestni plinarni . . . . . 4,725.000.- "

e) elektrifikacijo t.j. električno omrežje, 129.000.- "

9) Za dovršitev adaptacije na Ljubljanskem gradu . . . . . 5,700.000.- "

V primerjavi z letom 1948 predstavlja predloženi predlog investicijskega plana 48% povišanje.

Vse ostale še nonavodene nujne investicije ter vse investicije iz področja RČC in KLO pa bodo morale biti tudi v prihodnjem letu krite iz kreditnega plana.

Karakteristika predloženega predloga investicijskega plana je torej v prehodu na planiranje v globino, ki postavlja pred nas dve osnovni nalogi. Tudi v letu 1949 bomo morali posvetiti vse pozornost gradnjam družbenega standarda, t.j. predvsem gradnji stanovanj. Na področju kapitalne izgradnje pa graditi in dokončati vse važne industrijske objekte s potrebno opremo in posvetiti čimvečje skrb kmetijski dejavnosti, kjer moramo predvsem našim ekonomijam zagotoviti vse pogoje za njihov uspešni razvoj in napredek.

Tcv. Prešern Mirja:

V sklopu Rajonskega ljudskega odbora Bežigrad-Šiška je eno proizvodno podjetje, 5 služnostnih podjetij, 14 mlekarn, 3 zajtrkovalnice in 9 gostanskih obratov. Poleg tega se bo ustanovilo prevozna podjetje, krpalnica, šivalnica in likalnica. Ni nam pa uspelo ustanoviti žagarskega podjetja, ker nismo uspeli najti strokovne moči za vodstvo tega podjetja. Najtežja naloga, ki je bila pred rajonskim ljudskim odborom je bila ustanovitev opekarne, ki jo je bilo treba ustanoviti iz popolnoma porušene in opuščene ceglarnice. Plan te opekarne je bil postavljen na izdelavo 550.000 komadov opeke, ter je bil prekoračen za 30.000 kom. Pri vseh ostalih podjetjih je bil globalni plan prav tako prekoračen, razen pri podjetju "Kroj", kjer pa so bile težave zaradi pomanjkanja blaga.

Pomoč Mestnega ljudskega odbora pri delu RLO ni bilo občutiti. Nasprotno RLO se je moral boriti z MLO predvsem v pogledu gostinstva in kuriva. Neštetokrat so ostali naši gostinski obrati brez kakršnekoli pijače, medtem ko so gostinski RLO Center in podjetja, ki so vezana direktno na Mestni ljudski odbor bil založena s pijačo. To pa se je v zadnjem času popravilo, ker je nastopila večja možnost nabave vina. Prav tako je z našim podjetjem Kurivo, Kvalitetnejša drva so pridržavali v svojih obratih, medtem ko so slabša drva prihajala na naša podjetja.

Da ni bilo večjega razmaham kar se tiče lokalnega gospodarstva leži krivda na okorelosti rajonskega Izvršilnega odbora. V planu so bila predvidena vodovodna, instalacijska in kleparska podjetja ter ustanovitev pralnice. V prihodnjem letu pa moramo stremeti za tem, da bomo ustanovili čim več uslužnostnih podjetij in sicer takšnih, ki bi razbremenjevali naše žene in jim omogočili, da bi se vključile v produkcijo. Zato naloge, ki stoje pred celotnim RLO ne bodo lahke in jih bo z dosedanjim Izvršilnim odborom težko sprovesti.

Tov. Mebec Franc:

Želim se dotakniti vprašanja dosedanjega in bodočega dela iz področja trgovine in preskrbe na področju mesta. Iz resolucije KPS vidimo, da v sedanjem razdobju, ko se vrši borba za plan na vseh gospodarskih področjih zavzema pravilna rešitev preskrbe in trgovine na splošno eno izmed važnih vprašanj.

Če kritično pogledamo in analiziramo delo trgovine v Ljubljani in istočasno tudi dosežene uspehe, delo trgovskih podjetij, lahko ugotovimo sledeče:

1.) Trgovska mreža. Takoj po likvidaciji privatne trgovine se je državna in združna trgovska mreža močno okrepila, saj je bilo na novo odprtih preko 300 različnih trgovskih obratov v letu 1948, skupno pa 430. Trgovska mreža se sicer stalno širi, toda ugotovimo lahko, da je mreža še vedno nezadostna z ozirom na povečani blagovni promet, večjo potrošnjo, dotok prebivalstva v mesto in vsled hitrega razvoja industrializacije. To pomanjkljivost je opaziti posebno v vrstah prehrabnenih trgovin in prav tu bo potrebno v bodočem delu zavzeti s strani združnega in državnega sektorja boljše odnose, kar so ravno prehrabnene trgovine danes eden izmed najbolj občutljivih panog naše preskrbe. V naslednjih mesecih bo potrebno odpreti na novo še 20 do 30 špecerijskih trgovin. Povdarati morame, da se je močno razvil v tem letu državni sektor trgovine, saj je n.pr. podjetje Prehrana na novo odprla v letu 1948 novih prehrabnenih trgovin tako, da ima danes v svojem sklopu 63 poslovalnic, dočim pa je združni sektor istočasno odprl samo 5 špecerijskih poslovalnic. To nam dokazuje, da bo potrebno v bodoče v tem pogledu prav s strani združnega sektorja več iniciative.

RLO in RLO-i pa morajo vzporedno razširiti mrežo mlekarn in obstoječe mlekarne higieničneje preurediti. Oportunizem, ki prav tu prevladuje - češ da so mlekarne deficitne - in da bi z razširitvijo še bolj obremenjevale ostala gospodarska podjetja, ne drži, kajti v mlekarnah je nujno potrebno urediti prepotrebne zajtrkovalnice, v njih pa se lahko istočasno prodaja tudi drugo za mlekarno primerno blago. Pozdraviti moramo iniciativno RLO Center, ki je v zadnjih dneh odprl 2 taki zajtrkovalnici. Razširitev mreže za prodajo sadja in zelenjave je potrebno prenesti tudi v ostale prehrabnene trgovine, kakor je n.pr. to vršila v preteklem letu Zveza potrošniških zadrug, ki je že prodajala sadje in razno povrtnino v svojih poslovalnicah.

Kako iniciativno je potrebno pristopiti k razširitvi trgovske mreže, nam je dokazal RLO Rakovnik-Vič, katari je na zahtevo terena na Brdu sam odprl pekarno, katera je bila v lokalnem merilu nujno potrebna, medtem ko je podjetje "Pecivo" kljub večkratni zahtevi ni odprlo z utemeljitvijo, da bo pekarna deficitna, dočim pa je RLO tudi v tem primeru rešil to vprašanje tako, da je vodja gostinskega obrata istočasno tudi vodja pekarne. Navedeni primeri so nam zgovoren dokaz, kako je potrebno na eni strani razbiti oportunizem posameznih podjetij do reševanja tega življenskega vprašanja, in ki

hočejo doseči v vsakem podjetju rentabiliteto za vsako ceno, na drugi strani pa se istočasno ne ozirajo na osnovne potrebe in zahteve naših delovnih ljudi.

Slični so primeri v mreži trafik, katere, opravljajo vojni invalidi. Res je, da v zadnjem času primanjkuje v Ljubljani cenejših cigaret, vsled česar pred trafikami nastajajo vrste, toda to ne sme biti izgovor, da je to osnovni vzrok in da je trafik dovolj, da finančna kalkulacija ne prenese razširitve mreže trafik itd. Nasprotno! To vprašanje se lahko reši tako, da se odstopi od monopolističnega načina distribucije tobaka in tobačnih izdelkov ter se istočasno da v prodajo povsod tam, kjer se pojavljajo potrebe, bodisi po gostinskih obratih, ali posameznih trgovinah. V tem primeru torej ni potrebno vzpostavitve novega lokala in zaposlitve novega človeka, postavljati pri tem zopet finančno vprašanje na prvo mesto, nasprotno se prodaja tobaka lahko vrši vzporedno z distribucijo ostalega blaga v trgovini.

Ta primer se širše podčrtal zato, ker je monopolizem posameznih in govskih podjetij večkrat kot zelo značilen pojav, kar nedvomno pri distribuciji med potrošniki povzroča nezadovoljstvo, vrste in vse prej kot kulturno trgovino. Omenim naj primer kombinata "Triglav čevlji", delikatose na Gosposvetski cesti itd. Imamo poedine poslovodje, katerim je po volji, če pred svojo trgovino ustvarjajo vrsto. Značilen je primer slaščičarne RLO Center v Prešernovi ulici. Tu n.pr. se je slaščičarna samovoljno odpirala ob 9. namesto ob 8. uri. Pred prodajalno pa je čestokrat čakalo večje število ljudi. V izloži bi so bile razstavljene slaščice izredno dobre kvalitete s napisom: "blago seproda on imenjavu izlozbe" v sami prodajalni pa tega blaga ni bilo možno nabaviti. Ob opozorilu, da se morajo napake odstraniti, je bilo opoziti, da je tak način trgovine za tega poslovodjo nekaj normalnega ali pa celo načrtnega, kar indirektno povzroča nezadovoljstvo potrošnikov. Če pa na-to bližje pogledamo ta kader, ugotovimo, da v njem prevladuje stara miselnost brez duha socialistične trgovine.

Ta primer sem hotel poudariti radi tega, ker je pr v tako značilen za celo vrsto sličnih primerov, kateri se dnevno pojavljajo v trgovski mreži. Take in slične napake, ki so subjektivnega in ne objektivnega značaja, bi se naravno lahko odstranile s primernimi ukrepi ter so v mnogo primerih te napake individualnega značaja.

Z nadaljno razširitvijo trgovske mreže bo potrebno vzporedno posvetiti večjo pažnjo zunanjemu izgledu našega mesta. V Ljubljani n.pr. imamo preko 140 trgovskih lokalov zasedenih po različnih uradih, ustanovah itd., od tega je 100 kvalitetnih lokalov, kateri danes močno kvarijo zunanji izgled mesta, toda istočasno tudi ovirajo pravilen razvoj trgovine. Vsekakor bo potrebno v bodoče misliti na to, da se bodo kvalitetni lokali prvenstveno uporabili za razvoj novih trgovin. V obstoječih trgovinah pa je potrebno večje pažnje na zunanji izgled, ureditev izložb in kulturno trgovino sploh, kjer morajo pri odstranjevanju teh napak zelo aktivno sodelovati naše množice na terenu.

2) Stanje garantirane in dopolnilne preskrbe. V garantirani preskrbi so se v preteklem letu med letom v posameznih artiklih čestokrat pojavljale težave večinoma objektivnega, toda včasih tudi subjektivnega značaja. Tako se n.pr.

preskrba z moko po novem ključu realizira 100%. Toda zadnje meseci se pojavljajo težkoče v distribuciji vsled nerednega dotoka moke v Ljubljano, čemur je vzrok preobremenjenost železniškega voznega par a. Tu moramo poudariti, da se bo stanje bistveno spremenilo, z degraditvijo novega žitnega silosa v Zalogu, kar bo za Ljubljano lepa pridobitev.

Najbolj je kritična preskrba z maščobami in delno z mesom, kar moramo v glavnem pripisati pred meseci nove nastali mednarodni situaciji. Le sposobnosti našega vodstva moramo pripisati, da je danes tudi to vprašanje prilično urejeno z ozirom na hitro preusmeritev trgovine in s tem tudi zagotovitev našim delovnim ljudem osnovneg garantirane preskrbe.

Reševanju tega vprašanja je potrebno dati posebnega poudarka. Posebno preko naših zadrug, državnih posestev, vseh podjetij, ustanov, množične prehrane in gostinstva in pa tudi individualno je potrebno doseči na področju svinjoreje in živinoreje sploh tak napredek, kakršnega so naše množice izvršile od osvoboditve do danes na področju industrializacije in elektrifikacije. S pravičnim pristopom k reševanju tega momentalnega problema, lahko že danes trdimo, da v doglednem času to vprašanje za nas ne bo več predstavljalo nikakih problemov.

Istočasno pa je za izboljšanje preskrbe s maščobami in mesom potrebno v dopolnilnem smislu pristopiti k reji prašičev in malih živali tudi na področju Ljubljane, seveda, kjer za to obstojijo pogoji. In ti pogoji so! Navedem naj, da naše zadruge, RLO in LLO in pa posamezniki individualno, imajo ravno z izkoriščanjem lokalnih virov prehrane, predvsem odpadkov, možnost, da krijejo velik del potreb gostinstva in sploh potreb lokalnega merila. Od 120 menz in 100 gostiln je že veliko število takih, ki že danes redijo prašiče. Ugotavljamo pa, da bi z boljšim odnosom do tega vprašanja in boljšim izkoriščanjem lokalnih odpadkov redili lahko veliko več prašičev. Npr. pivovarna Union danes redi 7 prašičev, kar je vsekakor podraviti. Toda ugotovljeno pa je, da bi lahko z lastnimi odpadki, ki nastanejo v sami produkciji redili najmanj 50 do 100 prašičev, kar bi bilo več kot dovolj ne samo za kritje potreb lastne menze, temveč bi se lahko na splošno izboljšala splošna preskrba delavstva tudi izven področja lastne menze. Za vse to je potrebno preko naših množičnih organizacij OF množično agitacijo, kar bo nedvomno imelo pozitivne rezultate za izboljšanje dopolnilne preskrbe v mestu Ljubljani. Če primerjamo preskrbo s mesom ugotovimo, da je znašala potrošnja leta 1945 . . . . . 1,000.000 kg
1946 . . . . . 2,200.000 kg
1947 . . . . . 2,400.000 kg
1948 pa bo za nekaj procentov presegel doseženi plan preteklega leta.

Preskrba s sladkorjem se je zadnje mesece močno izboljšala, kar je nedvomno pripisati ugodni letini sladkorne pese v tem letu. Prosti sladkor se bo delil zaočkrat v omejenih količinah, ker še ni izvršena enakomerna distribucija na področju Slovenije in kar je tudi zagotovilo preprečitve špekulacije posebno s strani tistih ljudi, ki jim finančna sredstva ne predstavljajo problem in pa poklicnih prekupčev, kateri se od časa do časa še vedno pojavljajo nenamarnem trgu.

Potrošnja sladkorja je znašala	garant.	presta
leta 1945	300.000 kg	—
leta 1946	600.000 "	—
leta 1947	692.000 "	614.000 kg
leta 1948 do danes	1,367.000 "	669.000 kg

Skupen dotok sladkorja je torej iz 300.000 kg v letu 1945 avignil na 2,036.000 kg v letu 1948.

Tudi preskrba z mlekom je v pretekli sezoni bila nedvomno boljša od katerikoli dosedaj doseženih rezultatov. Ta uspeh moramo pripisati razvoju združništva in pa ravno organizacija zbiranja mleka nam mora biti za primer, kaj se lahko doseže z operativnim delom in politično aktivizacijo ljudi na terenu. Dotok mleka je zadnje dni sicer padel, kar pa je več ali manj pripisovati vremenskim prilikam in pa naravnemu padcu ob tem času.

Dotok je znašal leta 1945	3,500.000 litrov
leta 1946	5,000.000 "
leta 1947	5,200.000 "
leta 1948 pa se predvideva, da bo do konca leta doseženega preko 8,000.000 litrov, do danes pa znašajo dobavljene količine že 7,500.000 litrov.	

Promet s sadjem in razno zelenjavo je v tem letu prav tako močno porastel. Lahko pa ugotovimo, da so se ravno na tem sektorju naše preskrbe med letom večkrat pojavljale napake, posebno po vporanju nerodnega dotoka blaga na tržišče, kvalitete in asortimenta na

splošno. V bodoče bo potrebno ravno na teh področjih s strani podjetja in pa ljudi, ki delajo na tem - lahko trdimo - enemu izmed najbolj kožljivih sektorjih dela, posvetiti tem problemom, ki se pojavljajo zelo pogosto mnogo več pažnje.

Tako je znašal promet s sadjem leta 1945 . . . 8,500.000 kg
leta 1946 . . . 9.500.000 kg
leta 1947 . . . 11,000.000 kg
v tem letu pa se predvidev-

va do konca leta promet 17,000.000 kg.

Preskrba s kurivom. Po dosedanjih ugotovitvah je Ljubljana z drvni prilično boljše oskrbljena od preteklega leta. Plan drva je realiziran 86%, mnogo pa je primerov - posebno med različnimi ustanovami in celo menzami, katere se niso s kurivom kljub večkratnemu opozorilu zadostno oskrbele v polletni dobi. Ravno ta del predstavlja danes radi svojega nepravilnega odnosa do pravočasne preskrbe s kurivom močno oviro redni ~~potrošnji~~ preskrbi široke potrošnje in čestokrat na račun iste Mestni ljudski odbor je pokrenil vse potrebno in s formiranjem brigad uspel oskati 6.000 m³ drv, kar je naravnost zadovoljiv uspeh. Istočasno moramo tudi poudariti, da ni dovolj, če so postavljeni plani administrativno in sunaj pozitivni, marveč je potrebno te plane dnevno spremljati po operativni evidenci, ker se je tudi v tem letu zgodil primer, da je realizacija plana preskrbe z drvni za Ljubljano bila polno zagotovljena. Radi objektivnih težav na področju gozdarstva na splošno, kjer moramo danes dati prednost izvedbi plana izvoza, potrebe gradenj in industrije, pa je bilo potrebno s samoiniciativnimi lokalnimi akcijami zagotoviti potrebne količine drv. Ravno samoiniciativni preskrbi posameznih ustanov in pa individualni preskrbi z drvni, moramo v bodoče dati večjega poudarka.

Preskrba s premogom je radi povečanih potreb v industriji nekoliko slabša od preteklega leta. Zavedati pa se moramo, da ravno tu moramo dati vso prednost potrebam naše težke industrije in industrije na splošno in omejiti široko potrošnjo. Poudariti moramo pri tem ponovno, da je ravno vsled tega potrebna večja orientacija na preskrbo z drvni.

Pri distribuciji kuriva smo imeli večkrat slučaje, da posamezna skladišča potrošnikom ne dobavljajo zadostne količine drv, tako, da mora, ki bi morala biti ne odgovarja dejanskemu stanju. Radi ~~in~~ boljše neposredne kontrole in boljše distribucije smo pristopili k decentralizaciji poslovalnic na RLO in KLO, dočim bo sistem prilično isti, kot je n.pr. pri preskrbi z mlekom tako, da zbiranje vrši mestno podjetje mleko, distribucijo pa RLO in KLO. Vsekakor pa je misliti tudi na to, da se postopoma na to tudi nabava kuriva prenese na sama podjetja RLO in KLO-jev.

Promet in preskrba z industrijskimi artikli beleži v posameznih panogah močan porast na eni strani, medtem ko se v posameznih artiklih z osirom na ogromno povečano potrošnjo zapažajo vrzeli. Pri vsem tem je potrebno poudariti eno dejstvo, t.j. razvoj združništva in s tem tudi razvoj vezane trgovine. Blagovni fondit, ki se leta 1945, 1946, 1947 trošili predvsem v industrijskih centrih, so se sedaj preusmerili tudi na podeželje. Momentalno pomanjkanje tolstilij in obute je tudi momentalnega značaja. Z dnevnim porastom socialistične proizvodnje pa imamo polno jamstvo, da se bo stanje v posameznem, sedaj še kritičnem blago - izboljšalo.

Če pogledamo skupni blagovni promet v letih po osvoboditvi, vidimo, da je v Ljubljani znašal leta 1947 . . . 2 in pol milijardi
leta 1948 . . . 3 milijarde.

Za leto 1949 pa se predvideva 3 milijarde 600 milj. kar nam jasno dokazuje porast produkcije in dnevno povčanje potreb in potrošnje.

Odkupi. V Ljubljani v glavnem odkupi zaključeni, omeniti pa moramo neposredno delo zadrug RLO in KLO na področju odkupa. Omeniti je potrebno, da imajo posamezne zadruge prešibko povezavo z RLO in KLO, ponekod pa je opaziti pri njih tudi vpliv kulaških elementov, kateri so člani zadruge, lahko trdimo, zgolj iz špekulativnih

namenov. Kulaški elementi so bili v glavnem ovira, da so se v odkupu večkrat pojavljale težave, dočim pa lahko ugotovimo, da so mali in srednji kmetje v celoti zadostili odkupu, odnosno prostovoljno kontrahirali, kar pri kulakih ni bilo možno doseči. Pri določevanju hektarskega donosa je bilo opaziti, da je n.pr. RLO Bežigrad-čiška pri krompirju določil hektarski doprinos 8.500 kg, poleg ležeči RLO št.Vid pa 12.000 kg na hektar. Pri zadnjemu jasno, da je bilo delo popolnoma pravilno. Ta primer je tudi zelo značilen zato, ker nas ponovno opozarja, da moramo v bodoče v odkupne komisije postaviti malega kmeta, ne pa dovoliti, da bi vplivali na odkup kulaški elementi.

Razumljivo je, da med RLO II in KLO št.Vid na isti kvaliteti zemljišča ne more biti različnega hektarskega donosa. Nadalje so odkupi žitaric bili izvršeni 125%, odkup krompirja 100%, odkup živine do danes 97% (prašiči 140%). Pri odkupu krompirja je bilo za dosego plana potrebno napram velikim kmetom v zornjih dneh podvzeti tudi ostrejšo ukrepe, katere bo potrebno izvajati tudi v bodoče, ker ne moremo dopuščati, da bi se kulaški elementi okoriščali na račun malega in srednjega kmeta.

Če se v nadaljnjem dotaknemu organizacijske strani in v zvezi s tem dela poverjeništev za trgovino in preskrbe na RLO in KLO, ugotovimo, da se tukaj težišče dela polaga na administrativno distribucijo in obračunavanje garantirane preskrbe, ne vodi pa se račun o tem, kako se na področju RLO-a in KLO-a razvija celotna trgovina, kako delujejo delavsko-uslužbenske restavracije, kako doteka blago v trgovsko mrežo, kako so preskrbljena tržišča itd. Nova organizacija trgovinskih poverjeništev bi morala v bodoče te pojave spremljati dnevno in dejansko voditi redni račun o tem, kako se razvija na področju RLO-a in KLO-a celotna živa trgovina. Danes n.pr. na RLO in KLO-in vrše odkupe kmetijski referenti, na MLO-ju - trgovine, vsled česar nujno pride do tega, da se ti referenti omejujejo praveč na trgovsko plat, mesto da bi težišče svojega dela uamerili dejansko dvigu združništva in kmetijstva na svojem področju. Nadalje spadajo ponekod mlakarne pod gospodarska poverjenišтва, drugod pod trgovino. Isto velja za podjetja s kurivom, razne menze in gostilne. Menja sem, da je potrebno na RLO in KLO-jih organizacijo trgovine urediti tako, da se bo ista skladala s organizacijo trgovine pri MLO-ju, s čimer bo nujno postala živa organizacija trgovine. Posamezni poverjeniki, odnosno referenti pa bodo vezani navzgor na eno področje mesto do sedaj, ko so vezani na dva, ali na celo tri področja navzgor, pri čemer pridejo nujno do tega, da je vsled preobramenjenosti istih čestokrat delo nesistematično.

Poleg politične in strokovne vzgoje kadrov pa moramo vzporedno v bodoče učinkovitejše vršiti borbo proti stari miselnosti v trgovini. Borba proti protežiranju, nepravilnemu odnosu do blaga, kulturni trgovini itd. moramo v bodoče postati bolj množična, posebno s strani naših terenskih organizacij OF. Kot dober primer neposredno borbe proti nepravilni trgovini moramo vzeti teren Trnovo, kjer je terenski plebum sanonanci tivno napravil ukrepe proti poslovodki, ki je trgovl po starem načinu in s tem sam napravil red v svoji trgovini na lastnem terenu. Temu primeru bi morale naše množice, posebno pa AK, slediti povsod tam, kjer se še vrše slične in druge napake, ker ravno neposredna kontrola s strani naših množic nam je že dosedaj dokazala, da je najbolji in najprimernejši način borbe proti nepravilnostim na vseh področjih našega dela: Iz nekaterih osnovnih statističnih podatkov smo videli vsako leto močan porast potreb in večjo poročnost kar zahteva, da tudi trgovina od svoje osnovne edinice navzgor izpolni svojo organizacijo distribucije. Dvig življenjskega standarda zahteva od nas, da v našem bodočem delu posvetimo vso pažnjo dvigu produkcije osnovnih življenjskih artiklov tudi na podrčju Ljubljane, izboljšamo organizacijo distribucije, izločimo neposredno preko množične kontrole staro-miselne škodljive elemente, razširimo trgovsko mrežo, vršimo neprestano borbo proti kulaškim elementom in s tem dejansko gremo po poti socializma, katero nam je načrtalo zasedanje II. Kongresa KPL-a.

Tov. Suhadolc Anton:

Omejil bi se na vprašanje ustanavljanja kontrolnih komisij pri rajonskih ljudskih odborih in pri MLO samem. Važen povdarek je treba dati ljudski kontroli, ki mora pomagati rajonskim kontrolnim komisijam. Neuspeh kontrolnih komisij v gotovih primerih je v tem, ker ne dobe od spodaj navzgor potrebnih podatkov, to se pravi podatkov od ljudi, ki sami stremijo za izboljšanje dela, ki poznajo razvoj socializma in borbo za izvršitev petletnega plana. Če bodo kontrolne komisije same iskale podatke, lahko postanejo administrativni organi, kar pa ne bi bilo pravilno. Posebno pažnjo ljudski kontroli je potrebno polagati v kmetijskih predelih mesta. Z ustanavljanjem kmetijskih zadrug se bo položaj znatno zboljšal, vendar so se v te zadruge vrinili tudi večji kmetje, kjer hočejo uveljaviti svoje interese. Pri oddaji poljskih pridelkov so kulaki, včlanjeni v kmetijskih zadrugah pazili na to, da so zadostili obvezam mali in srednji kmetje, sami so pa prikrivali svoje pridelke, ki so prodajali na prostem trgu in tako zadruga niso prišle do potrebnih artiklov, ki bi jih kmoral zbrati dotični okraj. Iz vsega tega vidimo, da je edina ljudska kontrola ona, ki mora kontrolirati in paziti, da se ne bodo kmetijske zadruga in njih odbore vrinili kulaki. V zvezi s tem bi lahko navedel primer pri odkupu in oddaji krompirja. Bilo je več kmetov, kateri niso oddali krompirja, pri poznejšem odvzemu pa se je ugotovilo, da imajo na zalogi tudi do 3.000 kg krompirja - poleg kritja svojih potreb.

Prav tako je potrebna kontrola v podjetjih in tovarnah pri distribuciji materiala, kjer se se tudi vršile napake in se prav radi nepravilne distribucije materiala marsikje ni moglo pravočasno izvršiti letni plan. Ljudske kontrole bodo igrale važno vlogo pri kontroli nad prehrano in potrošnimi zadrugami. Kakor je omenil že tov. odgovornik za trgovino in prehrano glode neradnosti v podjetju prehrane v Krakovu, bi povdaril, da je bila tu prav ljudska kontrola ki je prva razkrinkala nepravilno poslovanje poslovođe.

Ra meščanju kadra, ki igra veliko vlogo pri izvrševanju plana bi morala posvetiti posebno pozornost tudi ljudska kontrola. Iz tega vidimo, da so ljudske kontrole nujne, če hočeno, da bomo s uspehom izvršili petletni plan in da bomo lahko s pospešenim tempom prišli čimprje v socializem.

Tov. Naglič Stane:

Na V. Kongresu KPJ so bile postavljene pred nas naloge, za nadaljnje širjenje in krepitev socialističnega gospodarstva FLRJ. Med drugim je Kongres postavil v 10 točkah nadaljnje omejitve in izvajanje kapitalističnih elementov na vasi in likvidacijo kapitalističnih elementov v mestu. Ker je ravno davak na dohodek eno izmed orožij delovnega ljudstva proti izkoriščevalskemu elementu, je posebno važna vloga davčne odmere in to na političnem in gospodarskem polju. S pravilno davčno odmero bomo dosegli diferenciacijo na vasi, v mestu pa uničili ostanke kapitalizma.

V bivši Jugoslaviji, kjer je izkoriščevalska kapitalistična manjšina izkoriščala večino, t.j. delovno ljudstvo, je bilo razmerje plačevanja davkov v Ljubljani tako, da so mali davčni razvezanci plačali 66% vseh pobranih davkov, manjšine t.j. tovarnari, kulaki itd. pa le 34%. V novi Jugoslaviji se je to razmerje spremenilo v korist malih tako, da so v letih 1945/46 plačali veliki davenci 80%, mali pa 20% vseh pobranih davkov.

V stari Jugoslaviji je država obvladala od celotnega finančnega sistema edino davčnega, dočim je bil finančni in kreditni sistem v rokah kapitalistov, ki so usmerjali davčno politiko sebi v korist. Obstojali so sicer davčne komisije, ki so bile sestavljene zgolj iz kapitalistov, referenti pa so bili kot celotno uradništvo podkupljivi. Na ta način ni pomagala tudi nobena pritožba malega človeka. Po osvoboditvi, ko je oblast prevzelo ljudstvo je bilo potrebno postaviti davčne komisije iz vrst delovnega ljudstva, finančni aparat pa na novo organizirati in miselno prevzgojiti. Tako je bilo v okviru MLO-organiziranih že troje tečajev, ki so poleg strokovnega vsebovali

tudi političen študij.

Težko pa je bilo tudi z davčnimi komisijami. V davčne komisije so se takoj po osvoboditvi vrinili kapitalistični elementi, ki so sicer sodelovali v NOB zaradi svojih interesov, da si ohranijo premoženje pred okupatorjem, toda ostali so naši razredni nasprotniki. Zato je bilo v letu 1946 tudi 1700 pritožb proti odmeri davkov, v glavnem od malih davčnih obvezancev, dasi ravno je znašala povprečna vsota dohodnine na enega kmeta 2.000.- din, na obrtnika pa 3.400.- din. Edina stvar je namreč bila v tem, da je davčna komisija skušala prinašati breme še na malega.

IO MLO je zato smatral, da je treba davčnim komisijam, ki imajo tako važno nalogo pri prehodu v socializem posvetiti posebno pozornost in se je pričelo čiščenje. Letos v avgustu so bile postavljene zopet nove davčne komisije na RLO, MLO in MLO. Od 97 članov je v komisiji 24 delavcev, 6 malih obrtnikov, 7 bajtarjev in malih kmetov ter 33 nameščencev - aktivistov. Pa tudi te krajevne in rajonske davčne komisije niso še povsem odgovarjale, kar se je pokazalo prav sedaj, ko se vrši odmera dohodnine kmečkim gospodarstvom za leto 1948. Niso razumeli političnega pomena nove uredbe o dohodnini za kmečka gospodarstva, ki ima namen s primernim davčnim predpisom omajiti kulaka na vasi, malemu kmetu pa nuditi vse ugodnosti. Tako so velikim kmetom jemali manjši povprečni dohodek na 1 ha kot malim, dasi ravno so člani mestne davčne komisije skupno z uslužbenci poverjenišтва za finance IO MLO članom teh krajevnih in rajonskih davčnih komisij in političnim aktivistom na posebnih večernih sestankih razlagali politični strokovni pomen nove uredbe.

Rajonska komisija v Šiški je n. primer malemu kmetu Lotriču Ivanu, Za vasjo 14, ki ima 1.42 ha zemlje, od tega le 0.25 ha orne zemlje, vsela za dohodek 16.000.- din, došim velikemu kmetu Černe Josipu, Vodnikova c. 133, ki ima 25.72 ha zemljišča in od tega 6.83 ha orne zemlje, kot dohodek le 125.000.- din, ali sorazmerno teokrat manj kot malemu.

Dočim ima mali kmet 18-krat manj zemlje kot veliki, so velikemu kmetu odmerili le 7 krat več dohodka kot malemu. Mestna komisija, ki je raziskala delo te komisije, je ugotovila, da je bil v tej komisiji večji kmet Avšič, za katerega je IO RLO vtrajal, da ostane v komisiji, ker je zelo dober po navalec razmer v rajonu in zelo objektivni. Njegova objektivnost je bila namreč v tem, da so jemali pri male kmetu hektarski donos za žito 1.700 kg, kar se komaj doseže na državnem posestvu na veliki površini, na drugi strani pa sporočal malim kmetom "tako vas je ocenila komisija". To je tipični primer, kako se lahko obrne orožje delovnega ljudstva mesto proti kulakom, proti malim delovnim kmetom.

Odsek za finance RLO Šiška je sporočil, da je delo na odmeri dohodkov kmetom zelo dobro, ker je bilo tehnično in lepo proučeno.

Dogajale pa so se napake pri davčni odmeri tudi tam, kjer v komisijah ni bilo večjih kmetov. V teh komisijah so bili o večini mali kmetje in bajtarji, ki pa se že vedno bojijo velikih kmetov, nanesto, da bi šli v boj proti njim.

Tako je član davčne komisije na Ježicu - bajtar - zagovarjal velikega kmeta, sebi pa napovedal višji dohodek. Revizija je pokazala, da je veliki kmet nanesto krompirja in ostalih potrebnih pridelkov na mesto raje zasejal detelje in druga krmila, da bi skupnost čim manj dobila. Zato mu je mestna komisija dvignila dohodno od 168.000.- na 382.000.- din, malemu pa znižala od 31.800.- na 24.300.- din.

Zelo dobro pa je vršila glede i v ajanja diferenciacije davčna komisija v Polju, ki je napravila sicer precej tehničnih napak, toda razumela je politični pomen uredbe in dobro uvedla odmero dohodka s ozirom na to - komu ga je predpisovala, t.j. drugače velikemu kot malemu.

S primerjavo tipičnih primerov malih, srednjih in velikih kmetov, so se napake komisij v glavnem popravile, saj se je zvišala po reviziji davčna osnova večjim kmetom v 384 slučajih, malim pa znižala v 276 slučajih. Treba pa bo še enkrat pregledati vse davčne

komisije in izločiti tiste, ki ne spadajo notri.

Nova davčna uredba, ki jo morajo posebno dobro poznati vsi člani komisij in politični aktivisti bistveno tudi spreminja davčno stopnjo v prid malemu zavezanecu. Dočim je mali kmet v letu 1945 plačal 20% davka od dohodka, bo plačal letos 3%, veliki pa v letu 1945 64%, v letu 1948 pa 52% pod pogojem, če bo zadostil obvezni od-daji, sicer pa, če bo prodajal po svobodnih cenah, bo pa znašala stopnja 74% od dohodka. Na ta način bodo davčne komisije, ki bodo pri velikih kmetih zajele vse tržne viške, pripomogle k izboljšanju prehrane v mestu. Kmet, ki svoje pridelke odda skupnosti plača so-razmerno zelo nizek davek, obenem pa dobi bono za nakup industrijskih proizvodov. Na te ugodnosti bodo morali aktivisti - člani LO posebno seznaniti kmete, posebno sedaj, ko se bodo pričeli masovni sestanki na odmero dohodnine kmetom. Te sestanke morajo voditi člani davčnih komisij oz. člani LO-jev - ne pa tako kot dosedaj v večini primerov uslužbenci finančnih poverjeništev.

Posebno pozornost pa bo potrebno obravnavati pritožbam proti davčni odmeri. Mnogi špekulenti se skušajo s pritožbami odtegniti plačevanja davkov. Tako se je pritožil n.pr. proti previsoki odmeri Vida Ivan, elektromehanik iz Most, kateremu je komisija RLO poste predpisala dohodka 100.000.- din. Ker je to precej močan obrtnik, je komisija natančno proučila njegove dohodke in izdatke, pa je končno ugotovila, da je imel celo več dohodkov, kot so ga prvotno ocenili. Zato mu je zvišala osnovo od din 100.000.- na 150.000.- din. Na dru-gi strani pa je malemu čevljarju znižala dohodek od 40.000.- din na 30.000.- din.

Pa poglejmo še kako je s davčnimi vplačili.

Koncem oktobra 1947 so dolgovali na davkih vsi davčni za-vezanci v Ljubljani 61,680.000.- din, toje 90% predpisa enega leta, odnosno 35% predpisa iz leta 1945, 1946 in 1947. Ker se je na ta na-čin puščal privatnemu sektorju kapital za njegovo večanje, smo tedaj pristopili pri izterjavi zaostankov pri velikih zavezancih k prisil-nim meram. Veliki obrtniki in kmetje so se izgovarjali, da nimajo gotovine. Ko je bilo ~~knjižničarjem~~ izvršenih 2.191 rubeži, je prišlo do 36 prisilnih prodaj, to se pravi, da so vsi imeli denar, ker se po tem ukrepu takoj vsi plačali. Ko so pa videli pozneje večji zave-zanci, da se finančna poverjenišтва s ozirom na dosežen uspeh v izter-javi ne poslužuje več prisilnih mer, nego le prepričevanja, je zopet nastalo nekoliko zaostankov na davkih in to predvsem v št. Vidu in Rakovniku ter Centru, dočim so ostali redno izterjovali. Tako je bilo na dan 1. novembra 1948 še 13,436.885.- din zaostankov v Ljubljani. Tako je samo 6 obrtnikov v št. Vidu dolgovali 685.892.- din in 6 kmeti 214.000.- din. Tuz so delali preveč šablonsko, terjali po vrsti po-terenh, mesto najprvo velike kmete in obrtnike. Da bi se te napeke odpravile, so bili pregledani vsi zavezanci, ki imajo nad 20.000.- din zaostankov, in pravili smo operativni plan izterjave. Pri velikih smo uvedli prisilne mere, zerubili jim predvsem ^{posilni} primate, s katerimi ustvarjajo največ dohodkov (pri kmetu in sejalni stroj, ki ga pose-nalim kmetom, da jih drži v obvisnosti.) Pričeli pa so takoj z vplac-li. V novembru se je zmanjšal zaostanek na davkih od 13,436.885.- di-na na 4.832.717.-, od česar odpade polovico na št. Vid. Brospogojno pa bo treba do konca meseca še ta ostanki izterjati.

V letih 1945 in 1946 je bila dohodnina glavni dohodek naših proračunov, dočim v letošnjem letu tvori le še 10% vseh dohod-kov mestnega proračuna. To se pravi, da dohodnina v glavnem ne luž-vzdrževanje nego kot orožje proti kapitalu tujim elementom. Da se je diferenciacija res pričela vrniti - nam povedo razmerja med skupnimi davčnimi osnovami malih in velikih kmetov.

Dočim je v letu 1945 odpadlo od celotnega dohodka kmetov za odmero 32% na male, ostalo na velike, se ta procent zniža v letu 1948 na 17% v prah malim, dasti ravno se je skupna ^{ocenjen} dohodek kmetov zvišal od leta 1945 t.j. od 6,587.355.- na 51,148.040 v letu 1948. Isto razmerje je pri obrtnikih samo s to razliko, da je bila industrija letos nacionalizirana. Vrednost teh podjetij, ki so priš pod RLO znaša blizu 200,000.000.- dočim so letno pl. čevali le 7,038.000.- din davka. Zato bo tudi letos vsled izpada teh podjetij

trgovin in gostiln dohodnina na 20 milj. manjša kot prejšnje leto, vendar pa na drugi strani večji dotok na dobičkih naših podjetij za 70% več kot je izpadeč dohodnina. Tako znaša dobiček podjetij druge nacionalizacije, ki so prešla pod NLO v znesku din 12,384.000.-. Kako se dobiček naših podjetij sorazmerno progressivno vsako leto viša, nam pokaže primer, ko smo leta 1947 imeli v naših podjetjih le 1,237.000.- din dobička, smo imeli:

v letu 1946 . . . . . 20,349.177.- din

v letu 1947 . . . . . 101,437.103.- "

v letu 1948 pa bomo dosegli skupno s znižanjem polne lastne cene 200 milj. din.

To predvsem kaže nazorno, da se fiskalne davščine nižajo in izginjajo, ker izginja tudi privatni kapital, višajo pa se dohodki iz našega socialističnega gospodarstva, ki že tvorijo glavni del, t.j. 90% našega proračuna.

Tov. Kraigher Uroš:

Ker ni bilo posebnega referata s strani Izvršilnega odbora o nalogah in uspehih, s katerimi se bori poverjeništvu za kulturo in umetnost v zvezi z množičnimi organizacijami, se mi zdi potrebno, da se ljudski odbor kot celota bolj se nani s kulturnimi problemi in da te uspehe in probleme, kakor tudi težave, prenašamo naprej na teren, kakor bomo prenesli razne uspehe in probleme, ki se danes obravnavajo s področja naše gospodarske borbe. Izčrpnega poročila v tem pogledu ne bi mogel podati, vendar lahko omenim, da smo tudi na tem polju dosegli nekatere odlične uspehe. Tako bi predvsem omenil otvoritev Mestnega muzeja, ki je bila v okviru Ljubljanskega festivala in ljubljanske razstave, kar lahko smatramo za let uspeh. Med uspehe, ki sigurno zanimajo celotni LO smemo šteti borbena akcijo, ki je bila izvedena pri prepiščenju Šentjakebske knjižnice v Ljubljani.

Imamo pa tudi neusphe, ki so razumljivi, ker so akcije kulture in prosvete v največji meri odvisne od sodelovanja masovnih organizacij in so po svoji gospodarski strani izvenplanske. Eden takih primerov je prav Šentjakebska knjižnica in to kar se tiče dodelitve primernih prostorov, ker dosedanja prostori ne odговarjajo njenemu namenu, Stanovanjska kralja v Beogradu, kjer smo morali namestiti ne samo republiške, temveč tudi zvezne ustanove je v primeri z Ljubljano mnogo večja, vendar je mesto Beograd našlo primerne prostore za knjižnice in ima vsak rajon dobro in lepo urejeno knjižnico.

Med primere, da se prenaša zanimamo za kulturne akcije, ki bi morale biti stvar celotnega mestnega odbora bi omenil tale primer: Iz časopisa sem izsledil, da je ustanovljeno Mestno gledališče v Ljubljani. Zdi se mi, da bi o ustanovitvi Mestnega gledališča moral sklepati ljudski odbor, tega pa nisem zasledil v dnevni poročju. Imam vtis, da je ustanovitev Mestnega gledališča rešena in dokončna stvar. S tem se pa vsi ljudski odborniki ne strinjamo. Ne bi hotel zmanjševati pomena Šentjakebskega gledališča, ki obstoja že 25 let in ki ima uspehe, vendar, da bi to gledališče nosilo ime Mestno gledališče, se mi ne zdi umestno, ker je to gledališče v bistvu last malomeščanskega dela in si ni po svojih uspehih niti po ideološki izgradnji pridobilo te legitimacije. Takne ukrepe smatram za prenahe in za rahlo podcenjevanje pojma Mestnega gledališča. Zato bi bilo potrebno, da bi poverjeništvu za kulturo in umetnost, na prihodnjem zasedanju podalo referat o tem vprašanju in ga predložilo v diskusije celotnemu ljudskemu odboru, ker se nam vsem uspehi iz tega področja prav tako v čast in ponos našega mesta, kakor problemi našega gospodarstva.

Tov. Drobež Franc:

Tovariši ljudski odborniki! Stanovanjsko vprašanje je postalo takoj po osvoboditvi zelo pereče. Že v petletnem planu razvoja Ljubljane se polaga osnovna pažnja na komunalno gospodarski in kulturni razvoj mesta za dvig življenjskega standarda prebivalstva, zato je določen največji procent investicij za okrepitev stanovanjskega fonda, kulturnih in zdravstveno socialnih ustanov.

predvideno je zgraditi 1564 stanovanj ali 170.000 m² zazidane stanovanjske površine.

V prvem letu petletnega plana je bilo popolnoma izvršenih 100 družinskih stanovanj v izmeri zazidane stanovanjske površine 8.872 m². Ob Celovški cesti je bilo začelih več stanovanjskih blokov.

V letu 1948 je bila planirana ob Celovški cesti nadaljevalna dela blokov od 1-16, postavitev še 2 novih blokov 17 in 18. Poleg ogromnega gradilišča ob Celovški cesti so se zaključevala dela 27-stanovanjske hiše v Št. Vidu. v Št. peterskem predmestju so se odprla nova gradilišča, 14 nadzidav in gradnja novega bloka ob Vrhovčevi ulici.

Program OF mesta Ljubljane je še posebej omeniti, ki je zanimiv za slehernega Ljubljančana. Samo s prostovoljnimi delom se bo do konca leta dosegel plan količinsko 91%. Radi slabega vremena v največji gradbeni sezoni je plan dosegel viski procent. Da bi se pridobilo kratkim potom čim več stanovanjske površine, je bila pokrenjena akcija za pregled neizkoriščenih podstrešij in nedograjenih stanovanjskih hiš in na ta način pridobljeno 90 družinskih stanovanj.

Zvezno in republiško ustanove so v letu 1948 gradile 120 družinskih stanovanj. Skupno bo do konca leta 1948 ~~xx~~ danih v eksploatacijo stanovanj:

- a) MLO novegradnje v Št. Vidu in Šiški, stanovanj 203 - površina 23.422 m²,
- b) MLO, rajoni in privatniki, pridobljena stanovanja z različnimi adaptacijami neizkoriščenih podstrešij in dograditvijo nedograjenih hiš, stanovanj 72, površino 5.400 m².
- c) tovarne in podjetja republiškega in zveznega značaja so z našo pomočjo dovršile 120 stanovanj, 15.588 m² površine, Skupno torej 415 stanovanj ali 44.410 m² površine.

Skoro polovico pridobljene stanovanjske površine je bilo pridobljeno pri presidavi raznih podstrešij in dokonč vanj raznih nedograjenih hiš. S. j. je samo Litostroj pridobil 3.088 m² stanovanjske površine. Ta akcija je imela namen izkoristiti neizkoriščena podstrešja in dograditev vseh nedograjenih hiš in se na ta način izogniti porabi kritičnih materialov. V kolikor so privatniki sami delali, jim je bilo pomagano pri nabavi kritičnega materiala in finančnih sredstev. Izrabljena je bila kvalificirana delovna sila v glavnem v izven službenem času.

Naša gradbena podjetja so bila v glavnem angažirana na gradilišču ob Celovški cesti in Št. peterskem predmestju, koder so gradila Dečji dom, otroške jasli, dvigala številne hiše in gradili nove bloke v Vrhovčevi ulici.

224 stanovanj v Šiški in nadzidave, ki bi morale biti še letos dane v eksploatacijo je zastalo delo v glavnem radi nepravčasnega pritoka kritičnega materiala. Blok 9, 10 in 11 v Šiški so gotova zidarska dela 95%, obrtniška so zastala na 75 %, bloki 12-16 so zidarska dela gotova 80%, obrtniška povprečno 40%. 250 stanovanj je bilo planiranih v surovo dograditev. Povprečno je dosežen plan v 372 stanovanjih ali 46.038 m² - 53.50%. Količinsko bo dosežen gradbeni plan na polju gradnje stanovanj 86% in vrednostno 100%.

Uspeh doseženega plana nas ne sme zadovoljiti. Res je, da je bilo pomanjkanje kritičnega materiala in delovne sile. Res pa je tudi, da smo večsah preveč samozadovoljni in prehitro sprejmemo linijo najmanjšega odpora. Zapadanje v valove linije najmanjšega odpora v velikih primerih povzroča povečanje objektivnih ovir. Tako podcenjevanje v lastnih ne bo rodilo boljših uspehov. Postavljeni republiški in zvezni plan so se v vseh primerih premalo resno obravnavali. Vsa podjetja in ustanove hočeje oprav čiti, da se plani za gradnjo stanovanj niso realizirali radi pomanjkanja delovne sile. To pa v vseh primerih ne opravičuje odgovorne tovariše. Pomanjkanje delovne sile tiči v tem, da ni stanovanj, kamor bi d li utrujenega delavca po težkem delu k počitku. Visoki procenti menjavanja zaposlitve po naših podjetjih so nam dobro opozorilo, da delavci zapuščajo podjetja, ne samo zato, ker niso pripravljeni v naša podjetja delati, ampak

zato, ker se naši direktorji ne zanimajo za preskrbo stanovanj in prehrano. Med direktorji je treba več zainteresiranosti za delavca, za njihov družbeni standard. Z mnogimi direktorji razgovorjam dnevno in ugotavljam, da koder se uprava zanima za pogoje delavcev, tam se delavci polno zavedajo za dolžnosti za potrebnice izvedbo in prekoračitev proizvodnih planov. Postavljajo si obvezne sami in sami osvajajo delo po normah. V podjetjih, koder ni zanimanja za delavce in njihove družine, koder gleda direktor samo na podbacivanje plana, ne zanima se pa na vzroke podbacivanja, tam ni dobrih kolektivov in ni uspehov.

Tovarna kleja se je borila za gradnjo stanovanjske hiše. Ker gradnja hiše ni uspela, direktor ni kapituliral, pač pa s svojo iniciativo postavil provizorij za 50 delavcev. Sosedna tovarna kemične industrije se za stanovanja delavcev ne zanima. Delavci stanujejo v neprimernih gostilniških prostorih. V takih razmerah vidiš vse prej kot čistočo. Za vajence v gospodarstvu ponekod sploh ni nadzorstva kako živijo, kako so preskrbljeni s primernim stanovanjem, obliko in prehrano, to je v večini primerov deveta briga personalnemu referentu. Običajno najdemo vajenca v gospodarstvu stanovati v masilnih stanovanjih (lokalih), opremljenimi s posgradi, slabo odejo in v nezakurjenih prostorih. Direktor misli, da je že vse naredil s tem, da je vajence dobil in pisмено zaprosil stanovanjsko oblastvo za dodelitev stanovanj. Tako je splošna linija naših podjetij, kar smatram, da je to linija najmanjšega odporu. Prepričan sem, da se istočasno s prošnja na stanovanjsko poverjeništvu vlagajo tudi kopije na kontrolno komisijo. Menja sem, da bo treba tak način v celoti spremeniti. Razmere gospodarskih vajencev je treba takoj izboljšati. Direktorji morajo stanovanjsko vprašanje za vajence v gospodarstvu in za neporočene delavce reševati s primerno gradnjo provizorijev in polprovizorijev. MLO bo vse-takor resneje opozarjal vse odgovorne za oskrbo vajencev, ki jo morajo imeti stalno pred očmi.

Vprašanje odnosa do zgradb splošnega ljudskega premoženja. Ljubljana ima prave hiše splošnega ljudskega premoženja in en del teh je v upravi zgradb po rajonih. Drugi del teh, ki služi direktno ustanovam in njihovim podjetjem je v njihovih upravah. Odnos do hiš, ki jih imajo v upravah je treba 100% spremeniti. Upravno-operativni voditelji ne posvečajo nobene pozornosti na okvare. Lahko je najti primere, ko upravno-operativni voditelj ne ve, kdo upravlja hišo, v kateri ima sam pisarno. Postaviti je potrebno povsod odgovorne hišne upravitelje, ki bodo nadomeščali hišnega lastnika v pravem smislu, da bodo odgovorni za vsa popravila. Upravno-operativni voditelj se mora zavedati, da odgovarja za pravilno vzdrževanje in pravilno izkoriščanje stanovanjskega fonda. Zato se mora v bodoče nujno povezati s poverjeništvom za stanovanjske zadeve glede podrobnejših navodil.

Poostriiti je treba kontrolo nad raznimi presidavami in izmenjavami instalacij. Na odgovornost bo treba poklicati vse one, ki neopravičeno preurejajo in izmenjavajo instalacije in druge naprave.

Za vzdrževanje stanovanjskega fonda bo potrebno postaviti močne remontne delavnice in remontna podjetja, ki bodo v stanju izvrševati vse potrebna vzdrževalna dela. Za bodoče leto so planirana visoka materialna in finančna sredstva.

Mestni ljudski odbor bo v letu 1949 vložil največji del investicij za gradnjo stanovanj. Zato so potrebna predpripravljenost dela že v letošnjem letu. Za pravilno sestavo programa projektov nam je potrebna primerna lokacija. Pri tem imamo velike težave, ker Ljubljana nima še dokončnega regulacijskega načrta. Velik del investicij namerava MLO v prihodnjem letu vložiti v gradnjo polprovizorijev. To pa radi tega, ker bi bila ta gradnja sigurno hitrejše in hitrim potom dobili večje število samskih in družinskih stanovanj. Od urada za regulacijo nam je bilo določena lokacija ob Tomačevski cesti pri sv. Križu. Kare zajame v svojo sredino gramozno jamo, koder so bili streljani talci. S tem so pa MLO ne strinja. Tera je brez vodnega in kanalizacijskega omrežja. Izdelati bo potrebno novo cestnišče. Urad za regulacijo utemeljuje upravičeno postavljanje kareja iz estetskih in urbanističnih vidikov. To utemeljitev tudi MLO sprejme, vendar bodo v letu 1949 vladale še vedno velike težkoče za nabavo gradbenega in instalacijskega materiala in bo izvedba progr

na omenjenem kraju praktično zelo težko izvedljiva, odnosno se bo zavlekla izgotovitev radi pomanjkanja gradbenega in inastalacijskega materiala. To pa ni namen pri gradnji polprovizorijev, ker polprovizorijki dobi svoj smisel samo iz vidika hitrega pridobivanja stanovanjske površine. Prednost postavljenega koreja ima samo komunikacija cestne železnice, ker je v smeri sv. Križa najmanj obremenjena.

Drugi del programa investicij za leto 1949 je dviganje vseh stanovanjskih hiš, ki imajo zato pogoje. V program smo postavila za dvig 50 hiš. Pri tem nas regulacija še bolj zedene, ker se dotikano pretežnega predela mesta. Pri tem je estetičnost in urbanizem sploh precej oddaljen od našega postavljenega programa. Lnenja smo, da se izplača nadzidati vsako hišo, ki bo stala nad 10 let in da odgovarjajo statističnim računom ter osnovnim urbanističnim predpisom. Kaj vodi MLO, da postavlja največji program na gradnjo polprovizorijev in nadzidav. Vodi nas samo misel čim več stanovanjsko površine pridobiti v kraju, koder se da izkoristiti obstoječe komunikacije. Ostali deli investicijskega programa se nanašajo na dograditev 372 nedograjenih stanovanj v letu 1948 in gradnjo novih blokov v surevem.

Celotno program zahteva mobilizacijo najširših delovnih množic. Pripraviti bo potrebno boljše organizacije, projekti, proračuni in zemljišča morajo biti pripravljene pred začetkom gradbene sezone. Preko čine se mora postavljeni program in projekti dokončno preštudirati. Za izvršitev teh predpisov pred gradbeno sezono pa ne sme biti ovira regulaciji, kar se v velikih primerih dogaja. Po zastavljeni gradbeni dejavnosti na gradiliščih bo se morale odpasti korigiranje postavljenih projektov, kar je to ena glavnih ovir za pravilno izvajanje plana in kontrole nad njimi. Odnosi med projektanti in podjetji ter med investitorji. Do danes je bilo težko pripraviti projektante in podjetja, da je investitor odgovoren za ves proces izkoriščanja investicij in porabe gradbenega materiala ter za kvaliteto gradenj. Odnosom do investitorja se mora v bodoče spremeniti, predvsem bo potrebno spremeniti odnos do kvalitete gradnje. Danes ne opazim niti na enen gradilšču tega odnosa. Normiranci se borijo samo dosego norm. Odgovornim operativni strokovnjaki danes opravičujejo slabo kvaliteto s tem, da se pri normah ne da doseči kvalitete. To opravičilo držki samo v slučaju, če se podcenjuje važnost kvalitete dela.

Mobilizacija delovne sile za izvedbo plana v letu 1949 bo morala biti boljše kot letos. Prostovoljna delovna sila, ki je pokazala v letošnjem letu ugodne uspehe, bo zelo važna v letu 1949 za dosego postavljenega plana. Potrebno je poiskati po vseh ustanovah in podjetjih rastresene obrtnike, odnosno kvalificirane delavce in jih vključiti v izvedbo dela petletnega plana, ki pade na prepore po posameznih planskih letih.

Tov. Paher Jože:

Glede na poročilo tov. poverjenika za trgovino in preskrbo prosim pojasnila v pogledu distribucije krompirja za one potrebnike, ki še niso prejeli odgovarjajoče količine po garntirani preskrbi.

Z ozirom na težko stanovanjsko vprašanje, ki ne bo rešeno še v prihodnjem letu, bi opozoril, da se za prihodnji zimski čas predvidijo ogrevalnice, kamor bi lahko zahajali ljudje, ki imajo neprimerne stanovanja in navajam kot primer, da se je v poletnem času vpisalo na univerzi 800 študentov, dočim jih beležimo v zimskem času preko 2000, ki se se verjetno vpisali predvsem zato, da imajo možnost bivanja v zakurjenih prostorih. Prav tako so bolničarke naložene v podstrešnih sobah, ki so mrzle in neprimerne za osebe, ki preko dneva odpravljajo težka dela. Lolikor ne spada to v kompetenco MLO, bi bila to naloga RLO-jev.

Tov. Bravničar Dušan:

Z ozirom na predvidene težave v stanovanjskem pogledu, ki jih bomo imeli še v tem bodočem letu, je treba rigorozneje in širše izvajati akcijo, ki se deloma že izvaja. Naš stanovanjski zakon, ki sicer

odgovarja socializmu, ni zakon sedanjosti, temveč zakon bodočnosti, ker dopušča z ozirom na veliko stanovanjsko krizo in težko razmere prevelika stanovanja maloštevilnim družinam. V polni meri se ga poslužujejo kapitalistični elementi in daje prednost buržuaziji, ki zavira našo graditev socializma. Ne smemo izgubiti iz vida neštete primere, ko še mnogo delavskih družin s 7 in več člani stanuje v najhujših kletnih stanovanjih, dočim se buržuazne družine šopirijo v učbnih stanovanjih. Naša ustava in zakon govori, da je treba kapitalistične ostanke uničiti in če treba protizakonito. To naj občuti buržuazija in razredni sovražniki, ne pa da jo čuti naš delovni človek. Mestni komitet je o tem razpravljal in dejansko sprejel sklop, da je treba vse one družine, ki simpatizirajo z angloamerikanci, ki sanjajo o atomski bombi, vzdržujejo zveze z inozemstvom in s tem zavirajo izgradnjo socializma, utesniti tako, da se v eno stanovanje namesti dve pa tudi več takih družin. Stanovanjsko vprašanje je treba reševati na razredni revolucionarni osnovi.

Tov. Boh Jože:

Z ozirom na izvajanje tov. Drobeža glede delovne sile, bi omenil, da nastopajo težkoče pri najemanju delovne sile vsled pomanjkanje obutve in oblačil. Topogledno smo pokrenili pri poverjeništvu za trgovino in preskrbo vse potrebne ukrepe, vendar smo dobili negativen odgovor. Poždaril bik, da delavstvo v gradbeni stroki potrebuje primerno obleko in obutev, bolj kot delavci v delavnicah in moramo zato dobiti potrebne kontingente, ako hočemo preprečiti padec delovne sile.

Tov. Žagar Fani:

Tov. tajnik se je v svojem referatu bežno dotaknil ustanavljanja uslužnostnih podjetij za razbremenitev naših žena. Ustanavljanje teh podjetij pa v Ljubljani silno počasi napreduje. V letošnjem letu sta bili v Ljubljani organizirani samo dve rajonski krpalnici in ena rajonsko pralnica. Po drugi strani pa vemo, da žene v tej smeri dajejo precej iniciative in da te iniciative ljudske odbori premalo upoštevajo. V Polju je bil dva meseca pripravljén lokal in kader za krajevno krpalnico, ni pa na razpolago potrebnih strojev. Vemo pa zopet to, da je še neštete šivilij, ki neprijavljeno izvršujejo svojo obrt po hišah. Te ženske je treba vključiti v ta podjetja oz. jim v nasprotnem primeru odvzeti stroje, ker to narekuje družbena potreba.

Povečati je treba ustanavljanje uslužnostnih podjetij, med katerimi se ne sme pozabiti podjetij za snajenje stanovanj. Kader gospodinjstvih pomočnic se namreč manjša z ozirom na vključitev v produkcijo, žene pa, ki so isto tako vključene v delovni proces morajo poleg tega opravljati še gospodinjstvske dolžnosti. Svoj čas se je pri RLO Center skušalo ustanoviti tako podjetje, vendar je rajonski sekretar izjavil, da RLO ni navdušen za tako podjetje. Treba pa je misliti na ustanavljanje podjetij, ki bodo razbremenjavala naše žene, ker bodo s tem pridobili ogromno ženske delovne sile, ki se danes zaradi gospodinjstvih nalog zadržuje doma, na drugi strani pa bodo z ustanavljanjem uslužnostnih podjetij pomagali našim delavcem, ki prihajajo iz drugih republik in so prisiljeni dajati svojo obleko in perilo v snajenje in pranje privatnikom, kateri jim nekontrolirano izkoriščajo. Na vse to moramo misliti, če hočemo pomagati našemu delavcu.

Tov. Dobrajc Leopold:

Dotaknil bi se vprašanja obrtništva mesta Ljubljane. Iz referata tov. poverjenika za industrijo in obrt tov. Pleška je bilo razvidno, da se je poverjeništvu v precejšnji merianimalo za delovanje privatnega obrtništva. Privatni sektor je še precejšnje gospodarske važnosti. Radi vključitve obrtništva v planske naloge so bile osnovane zadruge obrtnikov. Te zadruge so planska dela nedvomno izvršile v precejšnji meri. Razlog, da niso izvršile vseh planskih nalog, je bilo pomanjkanje materiala. Tem zadrugam je treba posvetiti več pažnje že zaradi tega, ker vemo, in je vsem znano, da v obrtništvu prevladuje

še precejšnja kapitalistična tendenca in je poslovanje teh zadrug oteženo s strani samih obrtnikov, ker nimajo pravega razumevanja za današnjo družbeno ureditev. Da bi bilo obrtništvo izpolnjevalo naloge, ki so mu naložene v bodočnosti, t.j. da bi razpolago ljudskim močim za njih potrebe, ne bo več vključeno v planske naloge in bo potrebno, da bo v zvezi s tem poverjeništvom za industrijo in obrt polagalo več važnosti pri distribuciji materiala tudi na obrtniški sektor. Obrtništvo je tisto, ki izdeljuje kvalitetne izdelke, za katere je veliko povpraševanje. Pri kvalitetnih izdelkih se je treba postaviti na bazo individualnih naročil. Večina obrtništva se zaveda stanja družbenega razvoja in bo pripomoglo, da bo izvršilo vse naloge, ki bodo pred njega postavljene.

Lokalno gospodarstvo RLO Rakovnik-Vič je precej razvito, ni pa še v oni višini, kakateri bi moralo biti. Pri ustanavljanju novih podjetij se čuti pomanjkanje strojev in sličnih potrebščin, zato bi moral Mestni ljudski odbor pri reševanju teh problemov nuditi rajonskim ljudskim odborom vso pomoč. Kar se tiče obstoječih obratov in gostiln, potrjuje trditve tov. Prešerna. Povezava med MLO in RLO bo morala biti večja in ni pravilno, da se RLO ne nudi zadostne pomoči na gospodarskem polju ter se preveč povdarja njihova samostojnost. RLO so bili v pogledu gospodarstva manj podkovani in prav vsled tega ni bilo gospodarstvo takšno, kakršno bi moralo biti.

Tov. Rakar Iva:

Tovariši ljudski odborniki! Iz referata tov. Podbregarjeve smo slišali, da se v postavki petletnega plana našega mesta polaga osnovna pažnja za dvig življenskega standarda prebivalstva, za komunalno gospodarstvo, za kulturni razvoj mesta ter za dvig in razvoj zdravstvenih in socialnih ustanov.

Vse te postavke so nam garant, da se bo na vseh področjih izvrševanja petletnega plana vzporedno s tem tudi zdravstveno in socialno vprašanje močno dvignilo. Naše delo na zdravstvenem in socialnem področju bomo dvignili še posebno zato določenimi investicijami, ki znašajo za naše poverjeništvom 23 milj. din. Naloga našega poverjeništvaja je, da s pravilnim izkoriščanjem gornjih postavk v čim večji meri pospeši razvoj na zdravstvenem in socialnem področju.

Kot najvažnejša stvar po liniji zdravstva je čim uspešnejša borba za preprečevanje nastanka bolezni, ne pa samo že nastalo bolezen zdraviti. S tem v zvezi s najvažnejši:

- 1.) Dvigniti higieno na vseh področjih na čim višje stopnje.
- 2.) Zaktivizirati in vzgojiti ljudi za čim širše vključevanje njih samih v zdravstveno prosveto in uporabljanje preventivnih mer. Na našem poverjeništvu dela na polju higiene predvsem sanitarna inspekcija, ki je opravila v letošnjem letu 4.450 pregledov poleg kontrole, ki se je vršila nad posameznimi primeri, ali so se predlogi inspekcije izvajali. Težišče dela je postavila na živilsko higieno. Vršili so se sistematski pregledi tako proizvodnje, kakor tudi vskladiščenih in razdeljevanih živil, sistematski pregledi menz in delavsko-namočenskih restavracij v mlekarnah, mesarijah itd. V večjih obratih je kontrola ugotovila, da posvečajo večjo pažnjo higieni, dočim je v nekaterih manjših obratih higiena slabša in sicer ne samo radi objektivnih vzrokov, temveč radi nevestnosti posameznih poslovodij in upravnikov. Mnogo truda je bilo vložena za izboljšanje higiene v gostinskih obratih. S sodelovanjem poverjeništvaja za gostinstvo in turizem se pripravlja pravilnik o higieni gostinskih obratov. V živilski stroki se ni urejevalo samo higienskih nedostatkov, temveč se je stalno nasledovalo kalorično vrednost in kvaliteto živil. Pokazalo se je, da se kalorična vrednost živil iz dneva dan izboljšuje. Kalorična vrednost se giblje od 2.300 do 3.500 kalorij.

V centralnem laboratoriju za preiskavo kvalitete živil je bilo preiskanih 2.350 živil iz našega delovnega območja. Najdeno je bilo 15% neprimernih vzorcev živil, ki so bili odvzeti za uporabo prehrane.

Pokvarjene so bile največ zelenjave, konzervirano sadje in sočivje, nekaj moka in jaje. Preiskave radi pokvarjenosti so pokazale, da je prišlo do okvare radi dolgih transportov ali pa radi nevestnosti posameznikov, ki so predolgo zadrževali material. O vseh prizadetih smo signalizirali na odgovarjajoča mesta in jim dajali predloge za odpravo napak.

Higiena javnih živilskih trgov je zlasti v mesecih največje obremenitve slaba in to:

- 1) Radi pomanjkanja smisla za čistočo pri prodajalcih in nakupovalcih.
- 2) Radi kopičenja ogromne embalaže, kar povzroča umazanost in smrad.
- 3) Radi premalo izpiranja javnih živilskih trgov.

Da se dvigne higienska raven trga je nujno potrebno, da se postavijo primerni vodometi, kjer bo omogočeno izpiranje sadja in s tem prepreči prenašanje bolezni, da se po paznikih in ljudeh s strani opozarja ljudi, kam naj odlagajo odpadke ter da se odvažna embalaža čim hitreje.

Skupno z inspekcijo dela so se vršili pregledi obratov in sicer predvsem za izboljšanje sanitarnih naprav, zavarovanja strojev, izboljšanje ventilacijskih naprav, garderob itd. Na podlagi najdenih pomanjkljivosti je izdala inspekcija dela odločbo na osnovi katere se je vršila kontrola. Uspeh se je pokazal v zmanjšanju obolenj.

Težak higienski problem so skupna ležišča in baračna naselja, nekatera še iz predzadnje svetovne vojne, ki nimajo sanitarnih naprav. Polog tega pa nekateri ljudje v teh naseljih in prenočiščih imajo premalo smisla za osebno higieno, zato se tu večkrat pojavlja razni mrčes. V higienskem smislu na tem polju je deloval naš zavod za desinfekcijo in desinsekcijo, ki je v letošnjem letu napravil 21.620 m² desinsekcij in 52 desinfekcij, od tega 40% v baračnih naseljih in skupnih ležiščih. Vsekakor ne bi bile higienske pomanjkljivosti v skupnih naseljih oz. prenočiščih take, če bi odgovorna podjetja ali ustanove skupno s sindikatom vodile več brige ter bi s sodelovanjem terenskih APZ organizacij nudile večjo pomoč in vzgojo za vzdrževanje čistoče.

Na terenih je bilo izvršen h čez 800 različnih pregledov in ukrepov o manjših higienskih nedostatkih, ki pa lahko postanejo pri zanemarjanju zdravju škodljivi. Najbolj pereče so se pokazali higienski nedostaki v kmetijskih predelih, zato smo poverjeništvu za kmetijstvo predlagali ustanovitev asanacijskega referata oz. fonda, potem katerega bi se po kmetijskih zdravstvenih in gradbenih strokovnjakih delalo propagando, predloge in načrte za posredne asanacijske ukrepe, vsaj za odpravo najnujnejših higienskih nedostatkov. Moramo reči, da se je v sled sistematičnega dela sanitarne inspekcije, kakor tudi z večjo delavnostjo komunalnega poverjeništvu, z izboljšanjem raznih komunalnih naprav ter splošni čistoči mesta, higiensko stanje precej izboljšalo, vendar pa ravno na tem področju stojijo pred ljudskimi odbori še velike naloge. Da bomo lahko govorili o dobrem higienskem stanju, je treba še rešiti problem razširitve vodovodnega omrežja, podaljšanje kanalizacijskega omrežja, zvišanje števila javnih kopališč in stranišč, izboljšanje načina odvažanja odpadkov in množično zvišanje števila higienskih stanovanj.

Priznati moramo samokritično, da na nekaterih področjih in to v večini tistih, kjer nimamo objektivnih težkoč nismo higieno dvignili, kar stopnja v stari Jugoslaviji. Kaj so vzroki temu:

- 1.) Vse do druge polovice letošnjega leta je bilo poslovanje sanitarne inspekcije na liniji, ko je po večini samo pregledovala in zasledovala le prijave, z reorganizacijo sanitarne inspekcije, pa se je pristopilo k sistematskim pregledom, študiju in poglobljanju, kjer so se pokazali hitro vidnejši uspehi.

2.) "remalo se je posvečalo pažnje od strani upravno-operativnih vodstev po vprašanju higijene in bodo v bodoče baš oni morali temu vprašanju posvetiti več pažnje.

Na polju zdravstvene prosvete smo skrbeli za čim širše vključevanje ljudi in sicer smo to delali po vseh linijah. Vršila se je masovna zdravstvena predavanja po terenih, obratih in različnih tečajih, katerih je bilo preko 1.500. Na drugi strani pa smo organizirali zdravstvene aktivne po terenih in rajonih, po obratih so bili postavljeni obratni higieniki. V to delo smo vključili predvsem ljudi, ki imajo veselje do zdravstvenega dela in pa one, ki so že naredili različne zdravstvene in higienske tečaje. Glavno delo teh aktivov je na polju zdravstvene prosvete, ki ima velike in odgovorne naloge. Poučiti mora slehernega izmed nas o vseh preventivnih in higienskih ukrepih, ga prevzgojiti in prepričati, da bo te ukrepe tudi dejansko in dosledno izvajal. Vzbuditi je v sleherniku zavest, da bo v veliki meri sam odločal o svojem zdravju. Terenski in zdravstveni aktivni in pa obratni higieniki so strokovno in organizacijsko prošibki in niso kos svojim nalogam. Strokovno se jim nudi pomoč s tečajji in predavanji, za organizacijsko in politično ureditev pa bo potrebno več pomoči in sodelovanja vseh masovnih organizacij.

Zdravstveno zaščito prebivalstva smo sprovajali prvič po preventivni poti, drugič pa kurativni poti.

Na preventivnem polju je bilo v letu 1948 opravljenih mnogo del, predvsem za ohranitev zdravega organizma, z različnimi preventivnimi cepljenji. Najbolj razširjena in nevarna otroška bolezen je bila davica. Zato je bilo že leta 1940 uvedeno obvezno cepljenje proti davici in je vsako leto cepljenih več tisoč otrok. Starši sami opažajo zmanjšanje obolenj po cepljenju, zato je bilo v letošnjem letu 93% odziv na cepljenje. Leta 1948 je bilo odrejeno zaščitno cepljenje proti tifusu vseh prebivalcev mesta od 15 do 25 let. Bilo je cepljenih 18.481 oseb. Vsakoletno se vrši preventivno cepljenje proti kozam.

Prvič v naši državi se sprovaja masovno cepljenje z B C G proti tuberkulozi, katerega trenutno vršimo v Ljubljani. Udeležba je pri soloobvezni mladini 100% pri predšolski mladini pa 60 do 91%. Med okupacijo oslabiljeni organizmi in še deloma radi današnje kalorično nezadovoljive hrane, je kljub izboljšanju delovnih pogojev odpornost proti boleznim padla. Dnevna statistika izkazuje med delovnimi ljudmi 4.5% obolenj za daljšo dobo izostajanja iz delovnega procesa. Obolenja zavisijo od klimatskih prilik, zato je v prehodnih mesecih največje obolenje dihalnih organov in revmatičnih obolenj, dočim prevladuje v vročih mesecih bolezen prebavnega trakta in krvnih obtočil. V pojavu nalezljivih bolezni je opaziti splošen padec, saj v zadnjih letih Ljubljana ni doživela nobene večje epidemije. Brez dvoma je to v obilni meri zasloga preventivnih mer zdravstva.

Edina nalezljiva bolezen, ki še raste, dasi smrtnost pada, je tuberkuloza, čemur pa so glavni vzroki: 1) manjša odpornost, kot posledica okupacije, 2) pretesna nehigienska stanovanja, 3) še vedno preveliko število postelj v bolnicah oz. zdraviliščih.

V preventivne in kurativne svrhe TBC je vsled tega poverjenstvo adaptiralo protituberkulozni dispanzer za Ljubljano od ~~dispanzerja~~ in ga ločilo od dispozicij DZSZ. Glavna preventivna naloga dispanzerja je v sistematskih rentgenskih pregledih, ki se vrše na obeh dispanzerjih. Tekom letošnjega leta je bilo narejenih okrog 20.000 rentgenskih pregledov, po katerih se je po ugotovljeni bolezni takoj pristopilo k zdravljenju. Kjer so omogočeni ukrepi hitrega zdravljenja, posebno še v lažjih primerih, za socialne zavarovance po liniji DZSZ, za socialno šibke, se dajejo krediti za priboljške ali okrevališča. V ta namen je izdanih mesečno okrog 200.000.- din.

Zvezo med dispanzerjem in bolniki na terenu vzdržujejo terenske medicinske sestre, ki vrše pri bolnikih zdravstveno propagando in asanirajo prilike v kolikor je potrebno. Rezultat dela po tej liniji daje sliko sledeči primer. Leta 1918 je bila umrljivost TBC 29.1%,

leta 1936, t.j. po 16 letih je padla pod 10%, leta 1945 je bila umrljivost 25.9%, a že leta 1947 padla na 9.8%.

Ninano popolne zdravstvene slike Ljubljane in ne vemo koliko izdatne so bile naše preventivne mere, ako ne pomnimo gibanja rojstev, števila smrtnosti in njenih vzrokov.

Statistika nam kaže, da je do redavne višine zrastle število rojstev, saj je v letu 1947 v Ljubljani rojenih 2.606 otrok, v letu 1948 pa do 15. novembra 2.495, proti predvojnim in vojnim letom, ko je bilo število rojstev okrog 1.000. Največ ljudi umre v starostni dobi od 71 do 80 let in sicer je v letu 1947 umrlo 212 starčkov, od 61 do 70 let pa je umrlo 208 ljudi, v dobi pod 50 let pa je umrljivost 45 slučajev, izvenši dojenčke do 1 leta, katerih je umrlo v letu 1947 - 187, letos pa že do 1. novembra 249.

Po boleznih so vzroki smrtnosti na prvem mestu boleznimi krvnih obtočil, nato slede boleznimi živčevja, starostna oslabelost, novotvorbe, na 4 mestu pa je TBC.

Drugo važno področje poverjenišтва je zdravstvena zaščita matere in otroka. V ta namen je bil spomladi osnovan poseben referat, ki je zadolžen v svrhu zdravstvene zaščite delovne matere z organiziranjem jasli, posvetovalnic za matere, ustanavljanje domov za noseče žene, vodstvom tečajev za matere, na drugi strani pa zdravstveno in socialno zaščito otrok in mladine, prav tako preko jasli, dečjih domov, poliklinik in socialnega mladinskega skrbstva.

Cilj poverjenišтва tekom leta 1948 je bil, da osnuje v vsakem rajonu vsaj ene jasli. Doslej so bile odprte le v rajonu Center za 40 otrok, rajon Šiška vršik adaptacijska dela in bodo jasli odprte še koncem decembra za 50 otrok. Na Resljevi cesti gradi poverjenišтво jasli za 80 otrok in bodo odprte v prvi polovici 1949 leta. Rajon Rakovnik-Vič bi z adaptacijo vile lahko v kratkem odprl jasli za 80 otrok, toda radi pomanjkanja stanovanj za 10 tisoč stanujočih družin se rešitev propotrebne problema zavlačuje, vendar bodo odprte koncem prvega četrtletja 1949 leta. Prav tako je v Mostah. Iz vsega navedenega vidimo, da je storjeno zelo malo za preko 5.500 otrok do 3. leta, ki jih je v Ljubljani. Večina posameznih ustanov in podjetij do izida odredbe Zvezne vlade o obveznem ustanavljanju jasli sploh ni vodila računa o svojih delovnih materah, po odredbi pa so nekatera pristopila k planirnjemu graditve jasli.

Načrt za leto 1949 predvideva z novogradnjo in adaptacijo Dečjih jasli za 700 otrok, katere bodo gradile različna podjetja in ustanove. Poleg gradenj je velik problem vzgoja kadrov, ker le takrat bodo jasli dobre, ko bodo imeli dober in sposoben potrebni kader, ki bo znal nuditi pravilno vzgojo in oskrbo tem otrokom. Mi smo izvršili propagando po rajonih in ustanovah za čim večje število praktikantk za otroške negovalke, ki prakticirajo 6 mesecev v Dečjem domu ali Otroški kliniki pred nastopom službe. Odziv je s oziroma na potrebe nezadovoljiv.

Za nosečo ženo, ki pride iz oddaljenih krajev Slovenije, socialno šibko ali nezakonsko mater deluje že od leta 1945 materinski dom, ter je bilo letos sprejetih 782 nosečih, od teh 69 iz socialnih razlogov.

Še vedno ni zaščitena, vsaj dokler se ne uredi z aliment cijami nezakonska mati. V kolikor je do poroda delala, ji za čas poročniškega dopusta pripada hranarina, toda za nadaljnje mesece, ko gre na delo, je često problem, kam dati otroka. Dečji dom za Bežigradom, kjer sprejemajo tudi matere je prenatrpan. V odprte jasli ga ne more odložiti, ker ga nima ponoči kje prenočiti, ker ji kot sestanovalki ni mogoče imeti otroka ponoči pri sebi, nekatere vrše pa tudi nočno službo. Zato te matere često samoiniciativno iščejo rejnice in otroka zaupajo konurkoli, kjer jo poleg slabe nege otroka, največkrat še izkoriščajo. To vprašanje je treba rešiti z ustanovitvijo zaprtih jasli.

Zdravstvena zaščita otrok se sprovaja po dveh linijah, preprečevati bolezní, kar glavno vrši dečji dom v posvetovalnici, tečajji za matere in teranskimí medicínskimi sestramí. Kako važna je ta veja zdravstva izpričuje dejstvo, da je letos preko 10.000 mater iskalo nasvetov o negi in prehrani dojenčka v dečjem domu. Sedaj smo organizirali posvetovalnico za RIB Šiška, Rakovnik in vsch treh KBO. Drugo delovno področje zaščite otroka je zdravstveno ogroženega otroka hospitalizirati. Na staciji obeh dečjih domov je bilo letos sprejetih, kljub mali kapa iteti doma 480 otrok iz socialnih in zdravstvenih indikacij.

Zgradnja večjega doma, v katero bomo sponladi selili otroke, se bo sicer sprejelo lahko večje število otrok, bo pa problem le delno boljši, ker bo dom sprejemal tudi nečonošenčke in šibke otroke še iz ostalih krajev Slovenije.

Doslej se je dečji dom posluževal dobrih rejnic (katerih pa je z vključitvijo v produkcijo vedno manj). Tako imamo 49 otrok v Lukovici, 7 v okolici Ljubljane, kateri so bili trikrat zdravstveno preiskani, poleg tega pa se je vršila sšalna kontrola. Zdravstvena zaščita šolske mladine se izvaja po šolski polikliniki. Delo tega zavoda je organizirano tako, da bo šolska mladina, lahko trdimo, zdravstveno najbolj zaščitená, z uvedbo še nekaterih ukrepov, bo zadovoljiva. Za spoznavanje čimbolj zgodnih primerov bolezní, za študij zdravstvenega, higíenskega in socialnega stanja in potrebnih ukrepov iz navedenih dejstev, se vrše sistematski problemi, kombinirani z rentgenološkimi, sistematska obdelava zobovje itd. Na tem polju je bilo v letu 1947/48 obdelano 42% vse šolske mladine, ali 7.484 otrok. Preko 10.000 otrokom je bilo asanirano zobovje. Kako so sistematski pregledi važna veja pravočasnega odkrivanja bolezní je dejstvo, da se je po uvedbi istih pregledav povečal obisk od 12.043 v letu 1944/45, na 22.797 v letu 1947/48. Vsej zdravstveno najbolj ogroženi mladini se v šolski dobi nudi visoko kalorična hrana v Polikliniki, ali se jim izposluje vstop v okrevališča. Med počitnicami pa so letos delovale dve zdravstveni šolske kolonije, kjer je bilo cca 3.080 mladine.

Na sektorju zaščite otrok in šolske mladine moramo izvesti sledeče naloge:

- 1) postavljati jasli in DID-e ter vzgojiti za to potreben kader,
- 2) organizirati posvetovalnice še na tistih področjih, kjer so se pokazale potrebne,
- 3) organizirati zdravstveno službo za dojenčke tako, da bo nogoče materi v najnujnejših slučajih dobiti zdravnika na dom,
- 4) osnovati prehodno bolniško postajo za dijake, ki stanujejo privatno in njihovo stanje ni tako težko, da bi bil upravičen sprejem na kliniko,
- 5) asanirati je potrebno v počitniških mesecih šolske zgradbe na higíensko višino,
- 6) osnovati šolske kuhinje za vse one gimnazije, katerih dijaštvo se pretežno vozi z vlakom. Iz mednarodnega fonda je po šolah že doslej ustanovljenih nekaj mlečnih kuhinj, razširiti iste na vse šole, da dobijo priboljšek vsi zdravstveno in socialno šibki otroci,
- 7) z naraščajočo industrializacijo raste tudi število strokovnih šol z vsemi specifičnimi, zdravstvenimi in socialnimi problemi. Treba bo misliti na osnovanje enakega zavoda kot je Poliklinika za strokovno šolstvo.

To so dela in problemi, ki zadevajo zaščito matere in otroka. Ne bomo jih mogli rešiti v enem letu. Pristopati pa moramo k njim postopoma tako, da bo z izgrajevanjem socialistične države rastlo vzporedno tudi socialno-zdravstvena zaščita matere-delavke, otroka in mladine.

Z reorganizacijo Zavoda za socialno zavarovanje je bila na naše poverjeništvó priključena uprava zdravstvene službe za zavarovance, na katero so vezane Poliklinike na področju mesta Ljubljane ter vse ostale ambulante socialnega zavarovanja. Dnevna statistika nam poka-

zuje, da je bilo v drugem polletju do konca novembra pregledanih 118.000 delavcev in namočencev, 154.156 svojcev. Za daljšodobno izostajanja iz delovnega procesa 4.5% dnevno, a za dobo do 3 dni pa povprečno 1/2% dnevno.

Uprava lekarn, katere je bila prevzeta letos v mesecu januarju in pod katero spadajo 4 državne lekarne, v katerih je bilo do konca avgusta izdanih 102.380 zdravil na razne recepte in naročila.

Z dosedajšnjim boljšega normiranja cen posebno v ročni prodaji ter za izboljšanje in kontrolo kvalitete, je potrebno ustanoviti za lekarne skupen laboratorij za izdelovanje in kontrolo zdravil, ne pa kot sedaj, ko dela vsaka lekarna v svoji laboratoriji.

Preko uprave socialno-zdravstvenih ustanov, katere glavno delo je bilo dosledno izvajanje planskih in izvvenplanskih investicij, je bilo izvedenih dosedaj še del za 15,107.000.- din za novogradnje in adaptiranje zdravstvenih ustanov, za socialne ustanove pa za 11 milj. 920 tisoč din.

Na socialnem področju po sektorju skrbništva, poverjeništvu skrbi, da se zagotovi vsem otrokom in mladini pri njihovih starših pravilna vzgoja. Še posebno vodi skrbništvo skrb in evidenco, katero vrši s pomočjo RKO in terenskim obiskovalkam otrok nad 248 sirotami, ki so brez staršev, od katerih je 51 sirot iz Bosne in Primorske. Takim otrokom se postavijo skrbniki ter se jim poveri pravilno vzgojo in oskrbo vseh pravic, ki jim pripadajo. Nad 320 koloniziranim, to se povečini polsirote in nad 238 takim otrokom, katere starši zanemarjajo, ali ne skrbijo pravilno zanjo - skrbi poverjeništvu. Predvsem je naloga skrbstva, da tem otrokom omogoči študij, kjer zasleduje in skrbi za njihov razvoj. Ako za študij nimajo zanimanja, se jih preusmeri na strokovno kvalifikacijo, prevzgoji v sposoben tehnični kader. V letošnjem letu je bilo preskrbljeno za 25, predvsem mladink, da se vzposobijo za strokovno kvalifikacijo. Za 60 mladincev pa je bilo preskrbljeno, da so bili sprejeti v internate, kjer so dobili vse pogoje za študij, katerega niso ineli popreje doma vsled preobremenjenosti v delu ali lehkotnosti in s tem zanemarjali šolo.

Tudi po ekonomski strani so je pomagalo mladini. Dosedaj je bilo izdane na terenu iz proračunskih postavk 1.450.000.- din, čez pol milijona iz socialnega fonda za prispevek mladini v domovih pa nad 1 milj. din.

Odraslih oseb je pod skrbništvom 431. Za oskrbovanje izven doma so postavljeni skrbniki, kateri s sodelovanjem skrbništva skrbijo, da se jim omogoča človeku dostojno življenje, če je potrebno še ga da v domsko preskrbo, da se prepreči vsako izkoriščanje, da se pravilno opravlja z njihovo imovino.

Preko 500 skrbnikov pa je postavljenih za zastopanje pred sodiščem v posebnih postopkih n.pr. pri proglasitvah za umrle, odsotnim za zaplenbeni postopek itd. Dejstvo je, da smo na tem delu še do predk kratkim bili v precejšnjem zaostanku, zaradi česar smo ovirali hitro poslovanje sodišča.

Za uspešno delo na tem polju je potrebna živa evidenca na terenu. Skrbništvo se je s skrbniškim svetom naslonilo na mrežo otroških obiskovalk. Delo pa je pokazalo, da je potrebno postaviti na vsakem terenu manjši skrbniški aktiv (kateremu organiziranju smo že pristopili), kateri naj bi skrbel, da se vsak skrbniški problem pravočasno odkrije, lažji pa že na terenu samem uredi. S tem se bo omogočilo hitrejše urejevanje in razbremenilo skrbništvo z dobrim delom.

Potrebno bo bolj nadzirati učni uspeh v šolah, posebno za tisto mladino, za katero je skrbništvo neposredno odgovorno. Opazilo se je, da je varok neuspeha največkrat napačna vzgoja ali neurejene razmere. Zaradi tega bo potrebno še tesnejšega sodelovanja s poverjeništvom za prosveto in mladinskimi organizacijami.

Na sektorju splošnega skrbstva se je urejevalo invalidske zadeve invalidov in svojcev padlih borcev. Doslej je priznanih invalidnin v Ljubljani preko 2.000. Čez 150 prošenj pa imamo trenutno v delu. 294-tim družinam dajemo podpore, pri katerih so svojci umrli po taberiših.

Rednih starostnih podpor je 950. V letošnjem letu je bilo sprejeto v domove 135 tako, da jih imamo sedaj v domovih 637 oskrbovancev, katere smo povečini v letošnjem letu preselili v novo adaptirane gradove na Štajerskem, ki so udobno in higieniko urejeni. S tem so stari in onemogli dobili take domove, kjer sami čutijo da je to res njihov dom počitka.

Za socialne potrebe je bilo v letošnjem letu po mestnih in rajonskih podjetjih odobrenega 28,429.000.- din kredita. Od tega je bilo porabljenega do konca oktobra 16,967.000.- din in še iz socialnega fonda 1,530.000.- din.

Iz zgoraj navedenih dejstev je razvidno, kako obsežne in važne so naloge socialno-zdravstvenega poverjeništvu, ki ne sme ostati pasiven spremljevalec naše gospodarske in kulturne rasti, temveč mora že vnaprej pripravljati vse zdravstvene pogoje, ki jih bo zahteval naš razvoj, ki bo povedel delovnega človeka v blagostanje in srečo. Ker le človek, ki bo poučen, kako se ohrani svoje zdravje in ki bo imel možnost, da začetno bolezen takoj zdravi, ker le zdrav človek bo mogel sodelovati v izgradnji socializma in pri doslednem izvajanju petletnega plana.

Naloge, ki jih imata poverjeništvu sedaj in v bodočnosti pa bodo uspešno in pravilno izvršene le s sodelovanjem vseh ljudskih odborov, ki bodo preko zborov volivcev poučili ljudi o njih in saktivizirali vse množice za sodelovanje.

Tov. Flegar Avgust:

Tovariši in tovarišice! Plan jesenske setve na področju mesta Ljubljane se je v letošnji jeseni povišal približno za 123% in to žitarice za 99%, industrijske rastline za 1/2%, povrtnine za 126%, krmne rastline za 117%. Vsakdo se bo vprašal, kako to, da pri industrijskih rastlinah nismo dosegli plana, ki nam ga je postavilo nadrejeno ministrstvo. Prebivalci mesta Ljubljane se že od nekdaj niso bavili z gojitvijo teh rastlin, temveč bolj z gojitvijo krompirja in žitaric ter so se izjavili, da ne bodo sejali industrijskih rastlin. Po drugi strani pa je tu krivda tudi živilske industrije, ker nam je prepozno poslala potrebna semena.

Drugo precejšnje pomanjkanje pri izvajanju plana v kmetijstvu je poročevalska služba in evidenca. Poročevalska služba šepa predvsem na terenu. Planiranje kmetijske proizvodnje je bilo v preteklih letih zelo težko, ker nismo poznali vseh osnovnih sredstev. Že lanski popis površin nam je odkril velike odklone v kmetijskih površinah. Povečala se je neplodna površina radi sazidavo. To nakazuje, da se mora kmetijstvo preusmeriti na južni barjanski del Ljubljane. Danes tvori Barje le senik ljubljanskim kmetovalcem. Postati pa bo moralo obdelovalna zemlja, katere proizvodi ne bodo krili samo potreb mesta Ljubljane, temveč tudi ostalih industrijskih centrov Slovenije. Letošnje ugotovitve popisa nam odkrivajo, da veliki kmetje premalo izkoriščajo svojo zemljo, meneč, da pridelujejo le za svoje potrebe in ne za skupnost. Mali oz. srednji kmet intenzivno izkorišča vsak košček zemlje in redi gospodarstvu odgovarjajoče število živine, odaja viške, prijavlja posevke, dočim veliki kmet komaj 50% izkorišča svojo zemljo, skriva pridelke, ne prijavlja posevkov, utajuje žitne krompirjeve površine in sabotira vse odredbe.

Slaba evidenca nas je zavedla, da nismo bili sposobni odkupiti vseh tržnih viškov, kar pa je vse izkoristil kulak. Za prihodnje leto je prejela Ljubljana glede preskrbe prebivalstva velike planske naloge. Povečati mora krompirjeve in zelenjadarske površine, zvišati število živine. Ižkanje novih kmetijskih površin nas bo prisililo, da se bomo usmerili v boljše izkoriščanje barjanskih tal.

Za izvajanje setvenega plana in vseh kmetijskih nalog je potrebno, da se seznanimo s strukturo zemlje. V Ljubljani je 3.83% državnih zemljišč, 47.72% zemlje zavzemajo kmetijska gospodarstva, 4.26% posedujejo zemljo obrtniki, 44.19% pa svobodni poklici (to so predvsem vrtničkarji, med katere so všteti tudi trnovski zelenjadarji). Značilno je, da združnega lastništva zemlje v Ljubljani ni. Ta bo nastal z novo ustanovljenimi združnimi ekonomijami. Dobra polovica zemlje pripada kmetiskemu gospodarstvu, ki razpolaga s tržnini viški in ki je z vezanimi cenami pri prodaji viškov moglo nabaviti tudi druge dobrine. Kmetijske zadruge, katerih je danes 12, v pogledu izboljšanja kmetijstva in izboljšanje socialističnih pozicij na vasi še niso ničesar doprinesle. Bavijo se predvsem s trgovino in so naslednice nekdanjih Kaproz. To pa zaradi tega, ker v upravnih odborih prevladujejo veliki kmetje, ki zavirajo ustvarjanje socialističnih pozicij. Pri izvajanju setvenega plana so kaj malo pripomogle in s svojim oportunističnim gledanjem zavirale povečanje sajenja zelenjave, zavirale mehanizacijo in kolektivizacijo. Radi vaških kulakov še danes obstojajo strojne zadruge, v katere so se vgnezdili radi številnih lastnih koristi tudi veliki kmetje ter se nočejo vključiti v kmetijske zadruge, ker bi se osnovala kot strojni odseki.

Po poročilih, ki s o jih prejeli posnemamo, da je bilo zaradi zadrževanje strojev po teh zadrugah v letošnji jesenski setvi posejane le 54% zemlje z razčiščenimi žiti kljub temu, da imamo dovolj trierjev na razpolago, strojno pa je bilo posejanih 76% zemljišča, ostala zemljišča pa so se posejala na roko. Kmetje iz Šiške in Št. Vida so odklonili sejanje priznanih žit.

Razne industrijske ekonomije so bolj slabo izkoristile proizvodne možnosti, ker so prvič dobile preizčrpano zemljo, slabo gnojeno in nise imele dovolj iakušenj. Jesenski setveni plan pa je bil položen na bolj trdno podlago. Industrijske ekonomije se morajo zavedati, da služijo predvsem kot dopolnilna preskrba. Za izboljšanje strokovnega kadra je poverjeništvu za kmetijstvo in gozdarstvo organiziralo zelenjadarski tečaj, katerega poseča 30 tečajnikov. V tem tečaju bodo prejeli osnovno znanje za gojitve zelenjave.

Izredne važnosti bodo igrale lokalne ekonomije (rajonske krajevne). Potrebne jim bodo izredne kapitalne investicije za gradnjo hlevov, svinjakov ter izredno sposobnih uprav, ki bodo znale izkoristiti vse lokalne verige in lastno delovno silo. Isto vlogo bodo imele združne ekonomije, ki jih bomo uredili iz preostankov agrarnega sklada. Te ekonomije naj tesno povežejo kmete sadrugarje v združno skupnost in ne v pogonsko silo za vskladiščevanje pridelkov v zadrugah. Široo Slovenije že nastajajo zadruge, le ljubljanski kmetje se jih otepavajo. Le v vasi Šmartno so ustanovili pripravljalni odbor za kmetijsko obdelovalno zadrugo, ki se zaveda svoje vzvišene naloge, ki jo ima pri izgradnji socializma. Združni donovi rastejo na periferiji mesta in bodo služili ter utrli pot socializmu in povezali med seboj delavca in kmeta.

Končno še nekaj besed o naših ekonomijah. Jesenkovo kljub temu, da se bori z velikimi težavami pri preobrazbi barjanske zemlje, je preseglo plan za 5% upoštevajoč, da je bilo v letošnjem letu trikrat pod vodo. Cankarjevo je doseglo v živinoreji svoj plan in ga celo preseglo. Pri letošnjem planu je doseglo pri pšenici 20 ntr.centov, pri rži 22 ntr.cent.; ječmenu 19, pri krompirju 180 ntr.cent. Za prihodnje leto imata obe posestvi zvečani plan proizvodnje in bosta morali pokazati svoje maksimalne sposobnosti v pokritju potreb.

Ljubljana ima prav lepo gozdno površino, le žal, da jo je okupator precej opustošil. Danes so vsi gozdi zaščiteni pred sečnjo in naj služijo oddihu našega delovnega človeka. Za obnovo gozdov smo osnovali gozdno drevesnico. Zato je potrebno, da prebivalstvo naučimo čuvati naše gozdove, ki so ponos našega mesta.

Tolike in obširne naloge nas čakajo v prihodnjem letu, katere bomo lahko izvedli le z vsestransko pomočjo naših močičnih organizacij.

Zemlje moramo 100% izkoristiti, napolniti naše hleve, zboljšati preskrbo delovnemu človeku. Kmetijske akcije naj postanejo masovne akcije, s čemer bomo prispevali svoj delež k izgradnji socialističnih pozivij na vasi.

Tov. Stepišnik Vida:

Že tov. tajnik se je v svojem poročilu dotaknil vprašanja kadra. Omejila bi se predvsem na vprašanje kadra na RLO-ih, kjer manjka politično utrjenega osnovnega kadra. Razlog je v tem, ker tovariši odhajajo na druga mesta, ni se pa posvečalo dovolj pažnje za vzgojo novega kadra. Zato se se začeli organizirati upravno-politični tečajji, ki bodo dali sposobne kadre za naša gospodarska podjetja, ker moramo ugotoviti, da so se v podjetjih prav zaradi premanjnih strokovnih sposobnosti uslužbenstva vršile napake. S tečajji, ki se prirejajo v merilu celega mesta pa bomo dobili tudi kader za naše RLO.

Tov. dr. Pretnar Jože:

Pri današnjih poročilih smo doživeli enkrat nekaj, česar v zadnjih letih po osvoboditvi nismo bili navajena. Vsa poročila ne samo obširna, ampak tudi globoka in kažejo tako obširno delo s popolnoma konkretnimi dejstvi, da se mi zdi, da moramo popolnoma mirno izreči dobro kritiko, ker je naš MLO v tem kratkem razdobju nove reorganizacije šel po poti novega delovanja socialistično-komunalnega gospodarstva, ki nas krepko in realno vodi v socializem k dvigu standarda našega delovnega človeka. Že referat tov. tajnika, ki se je moral iz tehničnih razlogov omejiti na kratko poročilo, kaže oblike in smernice delovanja Izvršilnega odbora. Kot važno se mi zdi njegova ugotovitev, da naj ljudski odborniki prenesejo spoznavanje dela in kritiko dela na teren. Smatra, da je to važna konstatacija z ozirom na obsežno delo, ki ga je Izvršilni odbor izvršil, na drugi strani, da bomo mogli tudi politično pravilno prijeti, kar se žalibog dosedaj ni vršilo. Tovarišici in tovarišice! Jo velika nujnost, da se prenesejo ta poročila o krajevnih in lokalnih prilikah na teren. Na današnje terenske sestanke prihaja od 130 aktivistov le 20 do 30 in se na sestankih ne obravnava delo naših oblasti in se na naših zborih volivcev ne obravnavajo problemi in naloge, ki jih rešuje MLO. S prenosom vseh dnevnih problemov in nalog, ki smo jih čuli iz podanih poročil, bomo pritegnili k terenskim sestankom večje število ljudi, bomo razgibali in vzbudili zanimanje ljudskih množic do nalog, ki jih vrši MLO. V ta namen pa je potrebno, da sami preštudiramo in posnamo material, ker smo danes čuli mnogo novega, česar prej nismo vedeli. Naši tovariši v Izvršilnem odboru so preveč zaposleni s svojim delom, da bi sproti še informirali ostale ljudske odbornike o njih delu, zato je potrebno, da se dodobra seznanimo s podanimi poročili. Zato bi predlagal, da se poročila razmnože in dostavijo vsem ljudskim odbornikom, ki jih bodo preštudirali in nato še s posameznimi poverjeniki dopolnili ter prenesli na zborih volivcev med široke ljudske množice. Dnevno se mnogo neupravičeno negoduje, konkretni podatki pa bodo to negodovanje odpravili.

Kar se tiče posameznih poročil bi se omejil na poročilo tov. Fleška. Kdor ve, kako trda je ledina in kdor mora ustvarjati na takem terenu, kakor je malo proizvodnja, ta ve ceniti delo, ki se je tukaj opravilo. Že tov. Lenin je o mali proizvodnji dejal, da je mala proizvodnja težak problem, ki zahteva velike potrpežljivosti. Ko je MLO začel z ustvarjanjem lastnem proizvodnje na osnovi socialističnega gospodarstva, takrat je bila maloprodukcija še v privatnih rokah. Socialistična komunalna gospodarstva imajo glavni namen dvigniti standard delovnega človeka. Iz poročila smo čuli, da se MLO, odnosno poverjeništvu sveda te važne naloge, ki jo ima v preskrbi malega človeka. Izločitev obrtništva iz plana zato, da bo služilo zadovoljivosti potreb široke potrošnje je treba pozdraviti, ker je danes za malega človeka velik problem, kdo naj mu popravi odnoso zakrpa njegovo garderobo

oziroma izvrši ostala potrebna obrtniška dela, ker so bili vsi obrtniki vključeni v plan. Radi tega bi si dovolil opozoriti oz. prositi, da se specialno pažnjo posveti temu, da se malemu človeku ustvari možnost reparature tistega materiala, ki ga poseduje.

Iz poročil smo razbrali, da se poverjenišтва zavedajo težkega stanja v pogledu repov pred trgovinami in iščejo načina, kako bi se odstranili oz. zmanjšali, ker se s čakanjem v vrstah izgublja dragoceni čas. Žene, ki so vključene v proizvodnjo, ali nameščene po uradih se ure in ure zadržujejo v teh vrstah, nazadnje pa odidejo brez nakupa. To je velik in težak problem in bo storjeno veliko delo, če se bo v tem pogledu izvedla izboljšava.

Pri množični prehrani se je dvignilo število od 4.000 na 20.000. Sigurno je, da se tu vrše pogreške, treba pa jih je razumeti in pomagati našemu ljudstvu, da se take napake odpravijo, ne pa, da se kritizira in omalovažuje naša ljudska oblast.

V tej zvezi bi omenil naše gostinstvo, kjer kulturna postrežba ni ravno na višku in mora delovni človek, ki je potreben kozarca vina čakati v vrsti, dočim drugi, ki že na zunaj kaže, da je prekomerno pil, zavzame prostor pred njim. Zato pa se to ne more smatrati kot kulturna postrežba in bo potrebno pristopiti k odpravi te napake. Ne velja pa to samo za mestna podjetja, temveč na splošno in torej tudi za republiška podjetja.

Za zaključek bi omenil še poročilo planske komisije, ki je sicer precej suhoparno, ki pa drugačno biti ne more, ker obravnava le konkretne številke. Iz teh številk vidimo, da je naš ljudski odbor, ki ima velike težave, prešel od planov, načrtov in poskusov že do krepke in pospešene realizacije.

Tov. Gabrovšek Jož:

Dotaknil bi se naše prosvetne dejavnosti, predvsem pa vprašanja našega šolstva. Že tov. Kraigher je nakazal nekaj resnih problemov o ljudski prosveti. Rad bi k temu dodal, da so k velikemu uspehu v letošnjem letu predvsem pomagali postavljeni plani. Kakor je vse ostalo gospodarstvo zajeto v plan, tako je zajeto v plan tudi naše prosvetno delo. Mestni prosvetni svet je sestavil lep plan prosvetnega dela, ki je tudi uspel. Pri tem pa bi rad opozoril na nekaj, da smo v letošnjem letu dosegli izvedbo vseh prireditev na idejno visoki stopnji, da pa nismo dosegli množičnosti, ki mora biti ena osnovnih nalog v bodočem letu. Dolžnost vseh nas in množičnih organizacij je, da aktivno pomagamo na dviganju našega človeka istočasno z dviganjem našega gospodarstva po socialistični poti. Vprašanje šolstva. Z izgradnjo socializma, z napredkom našega gospodarstva, naše tehnike, se nujno zahteva od naše mladine več znanja in globokega poznavanja različnih problemov. Tu smo dosegli letos velik napredek v dvigu idejnosti pouka na šolah. Učiteljstvo se s poglobljenim trudom trudi, da da mladini ono znanje, ki ga od nje zahteva čas. Ta idejnost pa bi nevedno dosegla višjo stopnjo, če bi tudi množične organizacije posvečale večjo skrb šoli. To bi bilo potrebno predvsem zato, da omalovažimo študij na šolah, da se masovno zanimajo za znanje in se je prav zadnji čas izvršil propust in prešlo eno važnih vprašanj, to je vprašanje verouka. Oblast je dovolj pokazala na to vprašanje, vendar ga nismo množično izvedli. Nismo dovolj krepili borbo proti pojavom protiljudske duhovščine, ki priteguje nase mladino in prav na bodočih zborih volivcev več govoriti o tem in poudariti, da ni pravilno, da govori mladini protiljudska duhovščina - kateheti, ker delajo isti po navodilih vatikana. Vedeti moramo, da se šolska vprašanja, vprašanja nas vseh in je treba mobilizirati več aktivizacije. V to svrhu se vrše roditeljski sestanki. Na teh sestankih se obravnava vzgoja mladine, vprašanje sodelovanja staršev, ki morajo oblj pomagati našemu učiteljstvu. Dogajajo se primeri, da matere ne vzgajajo otroke doma, temveč prepuščajo vso vzgojo DID-on.

Prav tako je treba vedeti za vprašanja mladinske organizacije v šolah. Vsa ta vprašanja in slabe strani pri mladini, so na šolah, kjer ni dobre mladinske organizacije, t.j. kjer je mladinska organizacija šibka, se kažejo večji vplivi sovražnika. V šolah bo potrebno

mladino v bodočo bolj seznaniti o doseženih uspehih naših planov, našega gospodarstva. V zadržem polletju smo dosegli izvrsten uspeh v vključitvi vajencev v gospodarstvu v prosvetno delo in se je pokazal to kot velik napredek. Ta mladina, o kateri smo pred pol letom govorili, da je slaba je pokazala velike uspehe in veliko pripravljenost za sodelovanja v naših skupnih nalogah.

Vprašanje prostorov naših DID-ov bo potrebno rešiti, ker so zahteve po povečanju prostorov vedno večje z ozirom na povečano vključitev mater v produkcijo. Sedanji prostori ne odgovarjajo več svoji namenu. DID-i so polni od jutra do večera. Ni jih mogoče prezračiti, zato bi prosil poverjeništvu za stanovanjske zadeve, da resno obravnava vprašanje povečanja prostorov naših DID-ov. Pozdravljam poročilo tov. Rakarjeve, ki je govorila o mladini, ki se vozi v Ljubljano. V RLO Bežigrad-Siška je skoro 300 mladincev, ki se vozijo z vlakom. Vsa ta mladina je pokazala slabe učne uspehe in je potrebno tej mladini nuditi poseben prostor, kjer se bo v času do odhoda vlaka lahko učila, dobro pa bi bilo, da bi se jim v tem času nudili tudi instruktorji, ki bi jim pomagali pri delu.

Eeden resnih vprašanj vse Ljubljane in pa še posebej rajona Bežigrad-Siška je povečanje šolskih prostorov. Razredi so polni od jutra do večera in jih ni mogoče skrbno čistiti, kar vpliva delno tudi na zdravje otrok in kar je pokazal tudi nedavni zdravniški izvid. Zato bo potrebno pristopiti k razširjenju šolskih prostorov, da bo naša mladina mogla dobiti v njih ono znanje, česar od nje zahteva socializem.

Tov. Nebec Franc:

Z ozirom na stavljeno vprašanje glede preskrbe s krompirjem onega dela prebivalstva, ki si ga še ni nabavilo, bi omenil, da je Ljubljana prejela 700 vagonov krompirja, ki bi moral zadostovati za potrebe mesta. Ker pa so živilske nakaznice enake za vso Slovenijo se je tudi okoliško prebivalstvo nabavilo krompir iz ljubljanskega kontingenta. V večji meri pa se je krompir z ozirom na povečanje delavsko-nameščenskih restavracij dodelil istim, za kritje njih potreb. Krile pa se bodo tudi še vse ostale nepokrite potrebe, počakati je treba le do dokončnega odkupa krompirja na področju Slovenije.

Glede preskrbe gradbenih delavcev s obutvijo in obleko bi omenil, da to ni samo lokalnega pomena, temveč je to republiškega in zveznega značaja. Potrebe posameznih gradilišč so ogromne. Jasno je, da moramo favorizirati republiške in zvezne gradnje.

Problem Šentjakevske knjižnice se je rešil sporazumno s poverjeništvom za stanovanjske zadeve in poverje istvom za kulturo in umetnost, ter se bo isti dodelil lokal "Koteksa".

Tov. Malešič Matija:

Odgovoril bi na konkretno vprašanja in kritiko tov. Kraigherje glede Šentjakevskega gledališča. S tov. Kraigherjem se strinjam. Vprašanje tega gledališča, ki so ga objavili kot mestno gledališče nikakor ni rešeno in se to vprašanje ni obravnavalo niti na seji IO-a, niti na zasedanju MLO-a. Ugotovili smo, da je ta naziv bil samovoljno postavljen in smatramo to kot strogo napako. Šentjakevske gledališče MLO brezdvomno podpira, ki pa kljub raznim slabostim vendar predstavlja lep napredek. Je pa točno, da bo potrebno še marsikaj napraviti, če bomo hoteli to vprašanje v bodočnosti pravilno rešiti.

Kar se tiče naših poročil in diskusije, bi vas spomnil na to, da so skoraj vsi poverjeniki, ki so poročali in diskutirali več ali manj zadeli na vprašanje borbe proti elementom, ki se upirajo graditvi socializma.

Ena od točk drugega Kongresa naše Partije se približno glasi, da je naša naloga v bodočnosti vršiti borbo proti kapitalističnim elementom na vasi in likvidirati kapitalistične elemente v mestu. Torej ne samo vršiti borbo, temveč jo tudi likvidirati. Iz današnje diskusije

in vseh današnjih poročil, iz vsakodnevne prakse sledi, da je nemo- goče graditi naše življenje in dvigati naše gospodarstvo, če da bi se neprestano na vsakem koraku, na vsaki voji našega ~~delo~~ delovanja spoprijeli s kapitalističnimi elementi, ostanki starega sveta. Brez borbe proti kapitalističnim ostankom ne moremo vršiti nobenega na- predka, ne moramo imeti nobenega razvoja ne v trgovini, ne v šolstvu, ne v gostinstvu, prav nikjer ne moremo naprej, če ne vršimo borbe. Ali še drugače. Tam kjer smo vršili tako borbo, smo dosegli napredek in uspeh. Te naše izkušnje in naša lastna praksa nam potrjuje, da se pri nas vrši in se mora vršiti razredna borba. Ljudska revolucija, ki se vzporedno razvija je dejansko revolucija, ker gre za spreminjanje družbene strukture, kjer gre za to, da stari razred zapusti pozor- nico in oblast prevzame delavski razred. Če dalj časa se govori pri gradnji socializma o borbi s kapitalističnimi elementi, vendar je čestokrat samo fraza. S samimi besedami pa ne bomo razbili kapita- lističnih elementov, kajti čimbolj se vrši borba proti njim, tembolj se branijo. Zato je treba vprašanje borbe proti kapitalističnim ele- mentom postaviti popolnoma konkretno, brez naziva borbe proti kapita- lizmu.

Naši zbori volivcev, ki bodo v decembru mesecu, se morajo prven- stveno izkoristiti in pripraviti v tem smislu. Če govorimo o borbi proti kapitalističnim elementom se pravi z drugimi besedami, da vrši- mo revolucijo, da razširjamo in poglobljamo revolucijo, t. j. razred- na borba delovnega ljudstva proti buržuaziji. Revolucijo pa ne more izvajati noben drug kot delovno ljudstvo. Če ne bomo uspeli v naši borbi proti kapitalističnim ostankom in ne bomo v to uspešno angaži- rali vseh delovnih ljudi, potem bo ostala naša borba samo fraza. Dejansko pa lahko opazimo, da se dovolj govori o tej borbi, da pa imajo kulaki še vedno vpliv na srcnjega in malega kmeta in da oni vrše lokalno ofenzivo, mesto, da bi jo vršili mi. Vsi zbori volivcev morajo biti konkreten odraz razredne borbe, če tega ne bo ni treba zborov volivcev, oziroma ljudske ne bodo smatrali, da je to oblast, ki dela v interesu množic. Zato jih je treba dobro organizirati, pre- študirati lokalne prilike in organizirati tako, da bodo majhni ljud- je iz teh zborov volivcev odnesli snago in da bodo prepričani, da so oni sodelovali pri omejitvi špekulativnih kapitalističnih elementov. Zato moramo te naše zborov volivcev smatrati kot organizirano obliko za likvidacijo in omejevanje kapitalističnih elementov v Ljubljani. Samo tako si lahko zanišljamo zborov volivcev.

Navedel bi par konkretnih primerov, kjer se lahko dnevno vrši borba proti kapitalističnim ostankom. Vprašanje stanovanj. Ljudski odbor je v zadnjem času podvzel akcijo, da ljudi, ki niso naklonjeni naši ljudski oblasti in ki so nezaposleni utesni ali preseli iz Ljub- ljane. Tako reševanje stanovanjskega vprašanja tvori zelo veliko po- dročje razredne borbe. V teh 40 primerih je bilo ogromno pritožb in smo bili čestokrat mi sami vključeni v mehanizem, ki je skušal te stvari ovirati. Postavljala se je tendenca, da preselitev družine z dvema otrokoma v manjše stanovanje ni kulturno delo. Ali je pa morda kulturno delo, da danes še vedno stanujejo 6-članske delavske družine v enosobnem stanovanju. Dokler ne moremo rešiti stanovanjskega vpraša- nja tako, kot ga predvideva zakon, toliko časa ne moremo smatrati utesnitev ljudi za nekulturno dejanje. Tov. Bravničar je poudaril, da je naš zakon, zakon bodočnosti in da ščiti buržuazijo. Zakon na bil postavljen z namenom, da ščiti buržuazijo, dejansko pa buržuazija ta zakona izkorišča, naša ljudska oblast pa ga je bolj preveč po črkah in je naloga zborov volivcev, da pokažejo, kje se še dajo pridobiti stanovanja za številne delavske družine. S tem delom mislimo nepre- stano nadaljevati, ne smatramo pa, da bomo s tem rešili stanovanjsko vprašanje, marveč smatramo to za potrebno iz političnih razlogov. Vsi ljudje, ki v Ljubljani niso ali nočejo biti zaposleni, ki se raje preživljajo s špekulacijo in kljub pozivu nočejo stopiti v službo, taki ljudje ni potrebno, da so v Ljubljani in jih je treba odstraniti oziroma izseliti iz Ljubljane. Litoštroj ne more delati v onem obsegu, kot bi sicer lahko, ker nima delavcev kam nastaniti.

Mnogo se govori o služnostnih podjetjih, čegljarjih, krojačih, šiviljah itd. To je izredno kritično vprašanje in opažamo, da se vedno bolj zaostreje. Vedno večja kriza v tej smeri, Meščani težje pridejo do tega kar rabijo in je naloga rajonskih ljudskih odborov, ki razen nekaterih izjem premalo resno vasejejo ustanavljanje služnostnih podjetij. Prav v zvezi z našo borbo proti kapitalističnim ostankom je treba pregledati vprašanje mnogih naših obratov, ki iz svojih osebnih interesov ne razvijajo svojih obratov tako, kot bi bilo potrebno, kot bi lahko delali in kakor bi bilo v skladu z nastalimi potrebami. Imamo celo vrsto primerov, ko lahko ugotovimo, da načrtno in zavestno ovirajo razvoj svojih podjetij. Jasna stvar je, da se to ne vrši le zadnje mesece, temveč že dalj časa in posamezni obrtniki ne izkoriščajo kapacitete posameznih obratov. ~~Če~~ V bodoče je potrebno v vseh takih primerih, kjer se ugotovi, da obrat ni polno izkoriščen, čeprav ga opravlja privatni lastnik - zamenjati lastnika obrata, ker je naš interes, da se te delavnice razvijajo in večajo. Ugotovljeno je, da so prav privatni obrtniki v marsikaterih primerih lastniki oz. posestniki lepih lokalov, ne razvijajo pa v njih one kapacitete, ki bi jo lahko, zato bo potrebno po stencovanski liniji take obrate zamenjati.

Vprašanja trgovine smo, kar se tiče lastništva rešili tako, da smo prenehali s privatno kapitalistično trgovino. Isto v gostinstvu. Vendar moramo ugotoviti, da je danes po likvidaciji privatne trgovine in gostinstva v našem mestnem in rajonskem merilu še vedno vpliv kapitalističnih elementov, ker se je precejšen kader iz starih trgovin vrnil v službo pri naših obratih in na vsakem koraku razvijajo staro miselnost, ki je bila v interesu kapitalističnega načina trgovanja. Primeri, ki so bili nedavno navedeni v diskusiji, da se pošilja na periferijo blago slabše kvalitete, da se manj izdelkov pošilja rajonskim delavnicam, primer, da se v isti gostilni nekateri vpijanijo drugi pa ne pridejo na vrsto do potrebne pijače, vsi ti primeri kažejo, da so še vedno kapitalistični ostanki v naših obratih. Kapitalistični način trgovine je imel interes zadovoljiti potrošnika samo v toliko, v kolikor je to kazala njih korist. Zato se je treba s temi ostanki kapitalizma neusmiljeno spoprijeti, sami naši ljudski odbori naj jih rešujejo in je še enkrat pozdraviti akcije ljudi in delavcev na terenu in korakov, ki so bili s tem v zvezi storjeni.

Vprašanje davkov. Tu smo premalo napravili pripritisikanju kapitalističnih elementov, čeprav smo progresivno obdavčenje izboljšali. Toda to ni zasluga našega ljudskega odbora, temveč posledica celotnega razvoja v Jugoslaviji. Vsi zastanki se predvsem pri velikih kmetih in velikih obrtnikih, ali velikih pridobitnih slojih svobodnih poklicev in se proti njim vrši premajhna ostra borba s strani ljudskega odbora. V Ljubljani imamo preko 300 lastnikov hiš, ki imajo letno preko 40.000.- din dobička samo na najemninah. Mnogo je takih, ki imajo preko 12.000.- din dobička itd. To so izraziti kapitalistični ostanki. Če pogledamo take primere lahko ugotovimo, da je odnosa davkov odločno prenizka in se čudimo, da je mogoče, da danes še dopustimo take primere, da imajo ljudje poleg službe še postranske zasluske, ne glede na to, da prav te stvari istočasno propadajo, ker jih nihče ne popravlja. Takih primerov je veliko in jih bo treba konkretno razčistiti.

Vprašanje odkupov. Vprašanje borbe proti kulakom na podeželju. Ta vprašanja bi morala razčistiti naša sodišča hitro in ekspeditivno ter jih reševati razredno. Ni dopustno, da taki ljudje, ki imajo kopicico poznanstva navlačujejo naše sodne odločbe.

Vse te stvari je treba na bodočih zborih volivcev obravnavati. Iz vseh teh primerov pa je potrebno prinesli probolenatiko na prihodnjem zasedanju ali pa že pred bodočim zasedanjem sodelovati s posameznimi poverjeniki. Če bodo naši zbori potekali v tem smislu, bodo želi uspehe, če pa bodo nadaljevali kot doslej, pa nam lahko več škodujejo kakor koristijo.

Delovni predsednik objavi, da je diskusija k prvi ročki dnevnega reda končana in daporočilo Izvršilnega odbora o delu in nalogah na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Nato preide na drugo točko dnevnega reda
ad 2.) Sprejem novih odlokov in odločb.

Tov. tajnik Kovačič poroča, da so se z razširitvijo delokroga MLO pojavile tudi potrebe po ustanovitvi novih podjetij v okviru poverjeništev IO MLO, sprememb nazivov podjetij ter odloka o prepovedi sečnje gozdov.

Z ukinitvijo nacionaliziranega podjetja Rafinerija dragih kovin, se je pokazala potreba po ustanovitvi mestnega podjetja, katerega predmet poslovanja bo, čiščenje dragih kovin.

Vprašanje voznega parka doslej ni bilo urejeno in vozila, ki so jih upravljala poverjenišтва in podjetja niso bila polno izkoriščana. Izvršilni odbor je smatral za potrebno, da predlaga ljudskemu odboru ustanovitev podjetja "Avtotaksi", ki bo vodilo evidenco o vseh avtomobilih in jih dajalo v upravo tam, kjer se bo pokazala potreba.

Za potrebe gradenj in vzdrževanje cest in mostov naj bi se ustanovilo podjetje "Cestogradnja".

Po petletnem planu je predvidena ustanovitev mestnega podjetja Mestna kafilerija, ki bo skrbelo za odstranjevanje in predelavo mrhovine in fekalij.

Z ozirom na reorganizacijo bančnega poslovanja se preosnuje Mestna hranilnica v Komunalno banko mesta Ljubljane. Dalje se je pokazala potreba po ustanovitvi samostojnega podjetja, ki bo skrbelo za okraševanje mesta ob raznih praznikih in proslavah in naj bi to podjetje poslovalo pod imenom "Dekor".

Za centralno upravljanje in prodajanje vseh vrst umetnin, ki so bile doslej čestokrat predmet špekulacije, naj bi se ustanovilo podjetje "Umetnina".

Poverjenišтво za industrijo in obrt predlaga ustanovitev tovarne volnenih in bombažnih izdelkov "Volnenka", katere osnovna sredstva se sestoji iz bivše tovarne Kunc & Ko in tovarne "Hungarija" v Dolnji Lendavi.

Z ozirom na opustitev lekarne A. Bohinc po sedanji lastnici, bi bilo potrebno na tem mestu ustanoviti mestno lekarno, ki naj bi poslovala pod imenom "Mirje".

Mestne lekarne, ki so bile doslej označene z rimskimi številkami bi bilo preimenovati takom da bi prebivalstvo že iz naziva razbralo, v katerem okolišu se lekarna nahaja in bi bilo izdati odločbe o spremembi nazivov.

Nadalje predlaga IO ukinitvev podjetja "Vinotrg", ki je zaradi reorganizacije prenehalo obstojati in je prešlo v sestav republiškega podjetja Slovenija-vino.

Z ozirom na to, ker so zaščitene vse gozdne parcele, javni in privatni nasadi, ki služijo za okras mesta, je potrebno izdati odlok o prepovedi samovoljne sečnje gozdov in preureditve nasadov, da se s tem prepreči uničevanje gozdov in parkov, ki naj služijo prvenstveno oddihu našega delovnega človeka.

Tov. Zupet pripominja, da je podjetje "Rafinerija dragih kovin" po svoji kapaciteti in vrsti obrata zelo važnega značaja ter je ne samo lokalnega, temveč tudi republiškega pomena. Polog čiščenja dragih kovin je podjetje sposobno proizvajati produkte, katere je sicer treba uvažati (amagani).

Tov. Nebec se ne strinja z nazivi lekarn po kraju sedeža, ker obstojajo v posameznih rajonih še trgovski in gostinski obrati, ki nosijo naziv kraja, v katerem obratujejo.

Delovni predsednik pozove predsednika komisije za formulacijo sklepov tov. Magliča, da prebere tozadevne odločbe, na kar ljudski odbor o njih sklepa za vsak posamezni primer posebej.

S k l e p:

a) Ustanove se naslednja nova podjetja:

- 1.) mestno podjetje "Refinerija dragih kovin" - odločba tajn.št.3941/48,
- 2.) mestno podjetje "Avtotaksi" - odločba tajn. št. 3870/48,
- 3.) mestno podjetje "Cestogradnja" - odločba tajn. št. 3468/48,
- 4.) mestno podjetje "Mestna kafilerija" - odločba tajn. št. 4005/48,
- 5.) bančno podjetje "Komunalna banka mesta Ljubljane" - odločba tajn.št. 4000/48,
- 6.) mestno podjetje "Dekor" - odločba tajn.št. 4080/48,
- 7.) mestno podjetje "Umetnina" - odločba tajn. št. 4006/48,
- 8.) mestno podjetje "Volnenka", tovarna volnenih in bombažnih izdelkov, odločba tajn. št. 3942/48,
- 9.) mestno podjetje "Lekarna Mirje" - odločba tajn.št. 4081/48,

b) Preimenuje se dosežanje lekarn in sicer:

- 1.) II. mestna lekarna na Miklošičevi cesti dobi naziv: "Lekarna za Savarovance", - odločba tajn.št. 4083/48,
- 2.) III. mestna lekarna na Gosposvetski cesti: "Lekarna Ajdovščina", odločba tajn.št. 4084/48,
- 3.) IV. mestna lekarna na Celovški cesti: "Lekarna Šiška" - odločba tajn. št. 4085/48.

c) Ukine se podjetje

"Vino trg", - odločba tajn. št. 3752/48.

Š) Izda se odlok o prepovedi samovoljne sečnje gozdov in preureditve nasadov, tajn. odlok tajn. št. 3985/48.

Ker je dnevni red izčrpan, zaključí delovni predsednik četrto redno zasedanje Mestnega ljudskega odbora ob 15. uri.

Strt fašizmu - svobodo narodu!

Delovni predsednik:

(B o j e Dušan)
J. Štambur

Član:

(Š i n d i č Zlato)

J. Štambur

Kapishnikar:

(J e z o v š e k Leopold)

Član:

(P a n g e r š i č Franc)

F. Pangaršič

Overovatelj:

1. (B e ž e k Arh. Niko)

Arh. Niko

2. (K u š l a n Marička)

M. Kušan